

P19 CpT 570.1

~~PI 471~~

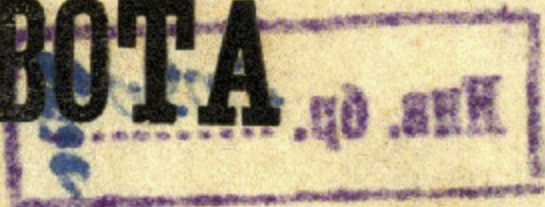
~~N 612~~

N 652

P1

РІ 47; Р 19 Ср Т 570. 1

ОБРАЗИ ЖИВОТА

ИЛИ

СОВѢТИ БРИЖЛИВОГО ОТЦА

НЕВЕШТОЙ ДѢЦЫ.

Книга первая: Труды. — Яковлева. — Вильямович.
Книга вторая: Труды. — Яковлева. — Вильямович.
(издана в 1853 г.) — Яковлева. — Вильямович.
Книга третья: Труды. — Яковлева. — Вильямович.
Книга четвертая: Труды. — Яковлева. — Вильямович.

СПИСОК

ВАСИЛІЙ СУВОТИЧЪ.

ПАРОХЪ ЗЕМУНСКІЙ, И ПАТРИАРШЕСКЕ КОНСИСТОРІЕ ЧЛЕНЪ.

ЗЕМУНЪ,

БРЗОТИСКОМЪ КНЪИГОПЕЧАНЪ І. К. СОПРОНА.

1853.

**БИБЛИОТЕКА А. ИВИЧА
СУВОТИЦА**

Див. бр. 4050

СОДЕРЖАНІЕ.

Кнѣига прва: Грабежь. — Лакомство. — Властолюбіе. — Безмѣрно честолюбіе. — Ленность. — Мнима ученость (надри кнѣиге). — Киѣенѣ. — Раскошь. — Пука гордость.

Кнѣига втора: Похоть. — Распикуѣа. (обяденіе и піянство). — Оговаранѣ. — Зависть. — Скитанѣ. — Свад-
ня. — Мрзость.

Кнѣига треѣа: Лакомство и двоезичность. — Лажь. — Преношенѣ рѣчій. — Лакъ езъкъ. — Несмотреность. — Непостоянство. — Подлость. — Гнѣвъ.

Кнѣига четвѣрта: Лакомисліе. — Лаковѣріе. — Суе-
мудріе. — Велехваліе. — Саможивство. — Лукавство. —
Притвѣрство. — Облагиванѣ. — Непризнателность.

Предговоръ.

Свакій, кои име оца, и име сына на се-
би носи, треба и дужанъ е ову књижицу
често прочитавати, и толико е нути прочи-
тати, да е и на изустъ научи; еръ же у ньой
наћи истино и вѣрно изваяне оне грѣхе, одъ
кои се обомъ странама, као одъ живе ва-
тре, чувати валя.

Истина, да ове грѣхе у образу свакий
посведневно голымъ своимъ очима гледи, и
тако ий свакій боговетный данъ види: али и
то е истина, да люди башь оно невиде, што имъ
е свакий данъ на очима, или ако и виде,

непазе на то, и држе за мало и, за ништа, управъ сбогъ тога, што су навикнути, и што є то обычайно. А обычай прелази у наравъ, и тако многіи држе, да су ове наравніи грѣси, одъ кои се нетреба чувати. Мысли ове много, а особито нижней класи яко шкоде; єрь увуку се у народъ, постану обще, и онда чине велику штету, пошто понизе цѣло єданъ народъ, предъ другимъ, кои тако немисли. Зато прека є нужда, показати и упутити и младо и старо, чрезъ башъ свакдашнѣ примѣре, шта неваля и како се то, што неваля, избѣћи мора.

И то є истина, коя се одрећи неможе, да є тежко и претежко младежи, а особито живой и ватреной, совѣте слушати, и примати, а іоштъ теже владати се онако, како

што и хладній вѣкъ казує, зато и я небу-
 башь много држати на овай мой посао, прем-
 да є онъ плодъ зрѣлогъ рассуѣеня и апро-
 біраногъ искусства: но опеть, будући є то
 не само кодъ поєдины людій, него и кодъ
 читавы народа съ успѣхомъ употреблѣно, и
 явно и ясно доказано, да се наравь, ма ка-
 ко сурова, добрымъ обработанѣмъ и памет-
 нымъ руковоѣенѣмъ умекшати и савити, а нѣ-
 гди се и са свимъ преобразити даде, и бу-
 дући да є моя девіза низко къ высокому
 уздићи, а не высоко къ низкому свући, то убѣ-
 ѣенъ овимъ основоположеніямъ, написао самъ
 книжицу ову, у коіой найвыше собственымъ
 паженѣмъ и опытомъ искушено, и своимъ
 разсмастранѣмъ докучено, у образу живе дѣй-
 ствительности представлѣно роду момъ и мла-

дежи нѣговой на аманеть, а за нѣино спа-
сеніє, предаемъ.

Основоположеня моралитета пазіо самъ
она, коя намъ славный Г. Вілхемъ Кругъ у
своіой науцы о добродѣтели казує, и коя
држимъ да су за човека, докъ є онъ на земли,
найприкладнїя, почемъ онъ ништа што є не-
могућно одъ нѣга неиште. Све што человекъ
у добродѣтели може, вели онъ, то и треба и
мора чинити, и ако нечини, онда є горїи одъ
скота. Да се овако несбуде жели одъ свегъ
срца роду свомъ

С пис а т е л ь

ове кнїге.

ОБРАЗИ ЖИВОТА.

КНЪИГА ПРВА.

1

Блаженъ, кои съ живота добрама
Са разумомъ управляти знаде,
Неда власти надъ собомъ воляма,
Моћномъ рукомъ држи тежня¹ владе!
Блаженъ, кои проникне за рана
У дубльину гди с¹ проекты кую,
Гди се мреже за ловленъ сную,
Тай у конакъ добеже за дана!

2

Изъ сигурног¹ дочекуе стана
Чете страшне грабљивы врагова¹,
Па у дружству вѣрнога пріяна, *)
Небоисе оштры имъ рогова.
Свакий кои на нѣга намышляй
Управлѣнъ є, вештиномъ окрета

*) Искусства

Онъ*) избѣгне, нит' му кадгодъ смета
Збуна, злобе да свара умишляй.

3

Онъ одатле исподъ безбѣднога
Скрова гледи, како мили люта
Умилятость роба притворнога
Граболоб'я исподъ црногъ скута,
Да меденымъ успавлюе рѣчма,
И кадъ дубокъ у санакъ улюля,
Да са срцемъ у нѣдрыма смуля
И срчь, голень што држи и кичма.

4

Та нехае за другога быће,
Она незна како срце пишти,
Лопатама на себе нагрѣе,
А немари кадъ оскудость вришти.
На мерове сребро, злато брои,
Опетъ вири у туђу торбицу,
И кадъ спази малу потурицу
На ма планъ да и ту отме крои.

5

Ньой неможе то на срце пасти,
Што кадъ кодъ нѣ сто се пуши ела
На столу и пресиплюсе сласти,

*) Овде и свуда, валя оногъ у првой строфи означеногъ
подразумети.

Онай, бѣдно вене одъ неѣла,
 Когъ е зато огулити дала,
 Да бы данасъ скупощнымъ виномъ
 Туѣгъ' неба постаренымъ сыномъ
 Помагаче свое засипала.

Шта? Совѣс...
 Да е одъ то и на... **6** ...

Онъ познае кои дува вѣтаръ
 Лакомства, у разапета платна
 Страстїй, и гди пловъ имъ хитаръ
 Дочекуе та бусїя блатна,

И кадъ мисли разяреныи Боль
 Да напусти поамну олюю,
 Гди на стѣну буръ натерую,
 И гди на плѣнь извируе Креоль.

Онъ то знаде, и сладко смѣесе,
 Гледећъ како доста много сирома
 Изъ петини жила' упинѣсе

Дочепат' се корабля, островма
 Елдорадскимъ да доплови хитро,
 Што пре благы да с' наслади дана',
 Да га срећа обезбѣди сѣйна,

Сунце мира да му сине бистро.

Изъ тог' гледи онъ свободно стана и въ
 (Серце му є одъ туге криво.) и вѣдѣи, тѣмъ
 Како желя властолюбногъ сана своа ервѣи
 Обилази людскый станъ лукаво,
 Како овде умилято ласка,
 Да завара здраву мозга знану,
 Онде опеть люту зада рану,
 И да одъ стра све се тресе, праска.

9

Онде рукомъ са свирѣпомъ стиснемъ гдѣи
 Заплашеногъ миръ и среѣу срца, тѣмъ
 Робства печать овде му притисне,
 Па немари ма да на смрът грца: и вѣи
 Чимъ се веѣма подъ ногомъ му вѣе,
 Чимъ му яче горка мука вришти,
 Чимъ га веѣма люти писакъ тишти;
 То све веѣма Дахія се сміе.

10

А кадъ роблю за вратъ стане ногомъ,
 Да му сгняви и духовный породъ,
 Кадъ се титра са нѣговымъ мозгомъ
 И вели му да є подмый изродъ,
 Бесѣди му: Ето Наполеонъ;

Некъ ти каже да тако недође,
 До намъре, и да болъ прође,
 Гди му совѣсть не бы Хамелеонъ.*)

11

Шта? „Совѣсть“ — заръ смѣ се у сну снити

Да є одъ те и найманя искра

У томъ зверу! — сласти се напшти,

Па ма како, то є нѣму игра,

Онъ тогъ судца, кадъ годъ се усуди

Да га сети, иль да га укорє,

На ма љипи да на огню сгоре,

Или да га на робство осуди.

12

Ніє нѣму ни одъ людій зазоръ,

Ни одъ Бога вѣчитогъ греота,

Већъ онъ вели: то юначства љ узоръ,

А не духа низкога срамота.

Онъ самъ своимъ по основма бира,

И самъ своіой по људи уснива,

Онъ самъ дѣла у основъ уткива,

И самъ вели: сада хођу мира.

13

„Законъ“? — заръ јоштъ има кои осимъ

Моє волъ? — кои зине о томъ

*) Хамелеонъ — живинче коє свркій часъ меня бою.

Да прослови, на ма га покосимъ,
 И име му жигошемъ срамотомъ!“ —
 Све, све є жельи за владанѣмъ право,
 Све є за ню добро и пристойно,
 Нема тога што є недостойно,
 Што є подло, срамно, и нездраво.

14

Ал' у овомъ свету међ' добрама
 Животъ никда првогъ мѣста нема,
 А одъ свію зала' међу злама,
 Найгоре є кадъ кривица лема.
 Тай су умніи люди дали законъ,
 Тай є свакий яко пазить дужанъ,
 Царъ онъ быо, ил' робъ быо сужанъ,
 То є слабогъ одъ силнога заклянъ.

15

То є мѣра, съ коіомъ дѣла мѣре
 Люди суда немарећи за насъ,
 Неслушаюћ' на наше укорє,
 Негледаюћ' на пруженый миразъ.
 Бадава є, како да с' врцамо,
 Овде су намъ руке савезане,
 И безъ снаге силе напрезане,
 Мы се суду покорит' морамо! —

16

Среѣанъ кой то зна, па се узда
 У ту тврду истину, и чека
 Съ увѣренѣмъ време, кадъ ѣе му да
 Правда овомъ нужна даде лека,
 Кадъ ѣе добра да подигне главу,
 И сѣйну му да дарую славу,
 Кадъ ѣе дати свемогуѣный Богъ,
 Да се злога сильный скруши рогъ.

17

Онъ съ тогъ мѣста важности озбыльне
 Свудъ погледа съ невинности смѣхомъ,
 (Кои незна за желѣ невольне,
 И дружине неима са грѣхомъ,)
 На суѣте како туже, вѣну,
 Кадъ имъ желю неиспуне ядну,
 Како опеть главу дижу гадну
 Кадъ имъ пруже пантлику црвѣну.

18

Многій, гордость за любимца прима,
 Съ ньомъ данюѣ, съ ньомъ иде меѣ люде,
 Съ ньомъ еднако радо посла има,
 Съ ньомъ за себе привезуѣ люде.
 Одъ нѣгъ нѣе ни Перзскый Шахъ Аббасъ

Веһый, нити окрећес' на грдню,
 Нити мари изакакву спрдню,
 Нит' што врстнии веле: *inter vaccas*

19

Вољ є само и остає свагда
 Првый: съ тога таки спада мѣста
 Ако мудромъ онъ чопору ик' да
 Елефанта' по несрећи приста; —
 Зато валя бринутн се о томъ,
 Да се знанѣ више умножава,
 Да се низко чувство узвишава,
 Ма то было и са горкимъ потомъ

20

То є, Јоцо, што ти цѣну дає,
 То ти земский кругъ за домъ приправя,
 Сбогъ тогъ цѣо свѣтъ за тебе хає,
 То ти полеть на небо управя:
 А пантльике и на љубре дођу,
 Съ ньима жене узке груди стежу,
 Да запеню празной глави мрежу,
 Оне лакше да крозь животъ прођу.

21

Съ тежкимъ срца онъ погледа боломъ,
 Како леньость беспослена смрди

Обасута свакоякимъ благомъ
 Како трули, у калюги грди,*)
 Лако свашта одлаже до сутра
 Све починѣ одъ мрака до ютра.
 Сто іой тако, више, прође лѣта
 Нит' што почне за овога свѣта.

22

Трудъ и радня кость су іой у грлу,
 Съ нѣма тера непрестано спрдно,
 Ружи у векъ честитость имъ врлу,
 И пристане узъ найгору грдно:
 Што та чини, сама неучини,
 Сама лица свога неуміє,
 Сама незна ни воде да сгріє,
 Кадъ є хвале, онда светъ обчини.

23

Она ради да и на носъ пада,
 А за брата и за пріятеля;
 Зато опеть нѣой є трула клада,
 Другогъ за се треба ранителя:
 Уплиће се у што се незове,
 Ради за што іоштъ нїє дорастла,
 Паметъ нѣна іоштъ нїє узрастла,
 Можес' бити безъ работе ове.

*) Грди — grunzen. — као крмакъ.

24
 А сама се поноси съ Нерадомъ,
 Съ нѣмъ се шеће, и нѣму угаѣа,
 Нѣга гаи, съ нѣговымъ усладомъ
 Само с' бави, шта жели погаѣа:
 Весели се када га нагои,
 Са руменымъ дичи му с' образомъ,
 К'о царъ благій са онымъ указомъ,
 Кои срећомъ народе надои.

25
 И ако є по несрећи моћна,
 Онда оно руши и обара,
 Као дѣла студна, убиточна,
 Што трудъ с' радомъ тежкомъ мукомъ ствара:
 Она срећу народа' изврћу,
 Пропастъ стеру гди се годъ появе,
 Зато треба одма да се сгняве,
 Да изъ легла на светъ не излећу.

26
 Србо кадъ се у свету покажу,
 Ньойзи вѣнаць скидаю са главе,
 А кадъ браћи у чему помажу,
 Ньойзи жетву отимаю славе! —
 Неразумна! постићи неможе,

Да и безъ нѣи нѣнъ се гласъ раззун,
 И найманѣи чимъ вѣтрихъ заун,
 Да се платна славе нѣне сложе.

27

Са то подле надувана моѣи,
 Поносисе безъ свакога стида,
 Мисли да є безъ туѣе номоѣи
 Кадра иматъ и то мало вида,
 Кадъ са хитрымъ моѣь одбѣгне криломъ
 Тадъ ню време свойски очерупа,
 Гола стои, бѣдна, студна, глупа,
 Предъ судіомъ са главомъ униломъ.

28

Време оваи неумитный судаць,
 Легло нѣно сваке гади пуно
 Наѣе, каже гди га сакри тупаць,
 Као какво златокосо руно,
 Садъ када га претресати стане
 Свѣтло знанъ, разпрштесе смради,
 И сви коимъ числа нѣе гади,
 На све стране, нитъ се и гди стане.

29

Духъ кои се распали на дѣло,
 Стати неѣе, немари за туге;

Већъ корача у напредвкъ смѣло,
 Предъ очима има красне круге:
 Преко страшны прескаче пропасти,
 Лакъ, на крили оснажене мисли,
 И на првый мигъ врле помисли,
 Лети у станъ небесны областй.

30

Кои смисли нѣга уздржати,
 И усхита пресећи му полетъ,
 Тай ће већма страсти раздражити,
 Већма доброгъ распалити врлетъ.
 Кадъ се ради, пусти некъ с' уради,
 Само гледай да честито буде,
 Да намъ честно несрамоте луде,
 Гледай па то у срце усади.

31

Хоћелъ до тогъ доспетисе моћи,
 Кадъ у срце, што се текъ развѣя,
 Охолости густе стерешъ ноћи?
 И кадъ окоо тебе се савѣя
 Немилостно одъ себе одбѣяшъ?
 Благость, любкость за таково дѣло
 Средства даю, концу воде цѣло,
 Чрезъ нѣи младъ духъ на болѣ узвѣяшъ.

32

У младогъ є духа витка воля,
 Тежнѣ чисте, и безъ свакогъ грѣха,
 Сваке страсти само гледи съ поля,
 Вздитъ смѣло сладка му и утѣха:
 Све то къ добромъ концу упутити,
 Датъ имъ правацъ кои къ честномъ водѣ,
 Показатъ му путь кои заводи,
 Немой лако другомъ уступити.

33

Ако лѣта даше ти искусство,
 А ово ти донесе мудрости,
 Отацъ мудрый, у дѣчиє дружство
 Доѣи, благый, коренѣ лудости
 Изъ новогъ имъ исчуपाвай верта,
 Тѣхый, порокъ своіомъ мѣромъ казни,
 Бодрый, чувай одъ сваке соблазни,
 Духъ имъ онда летиће безъ дерта.

34

Алъ кадъ меѣ нѣи горопадный баукъ
 Упаднешъ, и растерашъ иѣ лудо
 На све стране, она дижу яукъ,
 Тебе име неѣе проѣи худо: —
 Светъ ѣе за то осветитъ се дѣло:

Нѣму люте што съ тымъ даѣшь ране,
 Нѣму сунце што недашь да гране,
 Нѣму гробно што справляшь опѣло.

35

Ако будишь духъ на дѣло молодой,
 Ако слабый подпомажешь щедро,
 Ако г' бодришь кадъ с' уморенъ хлади.
 Да полети у то небо ведро,
 Ако нѣга кадъ заиѣе съ пута
 Любкимъ гласомъ примаблюешь къ теби,
 Да се врати, и да доѣе къ себи,
 Онда смрти ты се небою скута.

36

И ово се томъ блаженом' вредно
 Плача види, па рамени слегне,
 Мане главомъ, уздае усердно,
 И што веѣма може срце стегне,
 Гледеѣъ како многый здравъ и читавъ,
 Само смѣшной да угоди ѣуди,
 Сврне мозгомъ съ пута, па полуди.
 А за совѣтъ носиѣъ му е рутавъ.

37

Све е нѣму осимъ нѣга мало.
 Нит' ко више имаде памети,

Наймудріи кадъ сборе, да зяло
 Ти продаю, своісй вели чети,
 Ништа овом' манитом' мудрацу
 За мозакъ му ніє превисоко,
 Ништа ніє толико дубоко
 Сакривено, да нѣму свезнанцу

38

Одъ полъ муке одкрити се неда,
 Свака струка знаня му є игра,
 И позната кршно древность седа,
 Са найвећимъ пословима с' титра,
 Све є нѣму мала багателла,
 У прстыма онъ то све имаде,
 Нит' ко болъ што одъ нѣга знаде,
 Нит' ком' наравь больый даръ є дала.

39

Тако и самъ диви се и чуди,
 Шта се сбыва у нѣму, и одкудъ
 Та у нѣму сила, коя руди,
 Што у нѣму лежи, грађе одъ свудъ
 Намиче, и за грдне послове,
 Те ій свакда играюћ' се сврши,
 И одъ лаке ласти то изврши,
 Што Генія*) држи за плодове.

*) Женій

40

Ово држећ' за истину праву,
 Носъ подигне, и букке надува,
 Ко є, онъ є! распростире страву
 Око себе, а другый є мува
 Спрама нѣга, нѣгове вѣштине,
 И нѣгове огромне памети,
 Коя ће га далеко пронети,
 Одъ Призрена па чакъ до Приштине.

41

То є пос'о право҃ незналице,
 Онъ невиди да што има више,
 Него што є, докъ тарє клупице
 До нѣгове тупе дошло кише. —
 А ты у ког' больим' грудма спава
 Чисто семе за плодове боль,
 И за вышый полеть добре вољ,
 Бѣжи одъ тогъ, то є Етне лава!

42

Зато прво треба да послушашъ,
 Стараць *) онай, кога є божество
 Наймудримъ назвало, како нашъ
 Упућуюћ' разумъ, убожество

*) Сократъ.

Свогъ собственогъ голятскогъ знания
 Припознае, и предъ пріятельи,
 Кои, саміи вѣштии учителя,
 Предъ нѣмъ свогъ нестидишесъ незнания.

43

Нѣга узми за примѣръ, па гледай,
 Ма да знадешъ доста, да свакій данъ
 Знания айте размичешъ, и недай,
 Да те свлада гнилости варльивъ санъ:
 Духа царство неизмѣримо є,
 Просторъ знания прегледатъ се не да,
 Художество иште жаркогъ труда,
 Различито, непостижимо є.

44

Ако хоѣшъ да ти лавровъ вѣнаць
 На глави се заблиста, и труда
 Ревность добаръ да имаде конаць,
 Упеньисе, па завири свуда:
 Велика є и широка кнѣига
 Выспренога Єстества, и што є
 Написано у нѣой, нека то є
 Прочитати найвећа ти брига.

45

Съ тимъ се онда дичи и поноси,
 Што проучишъ подай роду, болъ

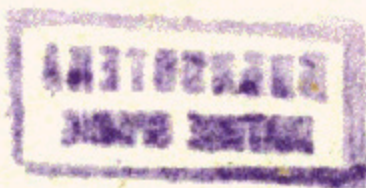
Да му буде, братски га узноси,
 Да га люто незнањ неколѣ,
 Што на овомъ чудноватомъ полю
 Наш'о будешъ, или извоєв'о,
 Нѣму предай, занъ си и воєв'о,
 Занъ и горку трпю неволю.

46

Честъ пазећи свога посленика
 Онъ ће ватре, која сакривена
 У грудима тиня ученика',
 Распирити пламень, одкривена
 Да образа разлієсе свѣтлостъ,
 Новый животъ да у воздухъ прне,
 Чувствованѣ там' лепше одгрне,
 Гди станує заслужена врлостъ.

47

Претопи ће тврдо осеѣанѣ,
 И ледене разгрѣаће груди,
 Преломиће сурово мечтанѣ,
 И навикнут' да изъ срца любви.
 Ел' заслуга која одъ те лепша,
 Кои споменъ одъ тога є слађый?
 За ню знаду унуцы наймлађини,
 И кадъ другый после є поленша!

48

Ако зноя будешъ пожаліо,
 И сву бригу, и сво златно време,
 Само єдномъ тѣлу поклоніо,
 Духа сатр'о несамртно семе:
 Шта съ тымъ хаснишъ? — већъ што іоштъ
 прерано

Гробницу си себи ископао,
 И са тѣломъ име закопао,
 Одъ врлости право покарано!

49

Сви мириси и угладне масти
 Опростити теби се немогу,
 Кои у томъ све найвеће сласти
 За се тражишъ, и празность за другу
 Себи бирашъ, да се съ тобомъ луна,
 Да те дуго неумори време,
 Црног' жуча необори бремене,
 Тужне чаме страховита муња.

50

Та онъ бѣга одъ овы врагова! —
 Ядникъ! бѣга, на добро є мѣсто
 Избѣгао, гди горы духова
 Гута сладко отровано тѣсто,

Докъ изможденъ непреклони главу,
И празне му незазвоне груди,
Малаксаю други тѣла уди,
И онъ клоне подъ зелену траву.

51

О младићу! у паметъ се узми,
Двапутъ нико іоштъ живіо ніе,
Кадъ се єдномъ преживи, тадъ прими
Ладноћа у свое руке, сліе
Све у єдно, па претрну живцы,
Садъ є за нѣи што іи годъ уздира
Сѣнка празна, нит' више испира
Уста съ нѣима ко годъ, нить су кривцы.

52

Кадъ ледена обгрли те крѣпко,
И уведе у та мѣста пуста,
Већъ те одъ тудъ неизведе нико,
Неизмаме ни Улисса уста.
Добро пази како сате броишъ,
Како дани, године пролазе,
Єдномъ прођу, више недолазе,
Макаръ да іи молишъ, богорадишъ.

53

Да, уживай — али гледай како,
И завири да отрова нема,

У устима да Богъ ме є сладко
 Ал' прогутай на те више нема.
 А нека си и добро избрао,
 Некъ є сваке то одъ шкоде чисто,
 Опетъ Кондиръ некъ непређе исто,
 До дна некъ се ніє истресао.

54

Богъ є за насъ живота сладости
 Преправіо, на то наменуо,
 Да намъ часи нису безъ радости,
 Да б' се свакий нѣму окренуо:
 Ал' є свакой силу измѣрїо,
 И любимца научїо свога:
 „До'вде груди да с' имъ отворїо,
 „Дубль прста незамочи твога.“

55

Оно ніє човекъ кои сласти
 Са своимъ презре, и за ньи немари,
 Ал' и оно ніє, што с' у власти
 Ньине преда са свимъ, те с' опари.
 Многи доста онога нежеле
 Чега желе болѣгъ вкуса люди,
 Ал' незнанѣ, одвика побуди
 То у ньима, тако вѣшти веле.

56
 Ты ни єдногъ одъ тїи свію немой
 За образаць да узмешъ, и тако
 Да се владашъ, већ' ты себе напои
 Съ нѣма, гледай нека ти є сладко:
 Ал' по онимъ управляйсе людма
 Кои ствари онако познаю,
 Како време и духъ добаръ даю,
 И у зрелимъ како с' справе грудма.

57
 Ово словце тогъ се само тиче,
 Кои своме добру прїятельи,
 Оно тога на путь правый виче,
 Оно срећу нѣгову темельи:
 Ко у пропасть трчи, некъ пропадне,
 Ал' некъ судбу и Бога некуне,
 Нека люде никда непрокуне,
 Некъ недржи за зле, горопадне.

58
 Нико ніє изъ мећ' свію овы
 Кривъ нит' нѣму, нити нѣму равномъ.
 Єрь онъ вољи по собственой плови,
 Имену се другогъ смѣюћ' славномъ,
 Онъ с' навози на рѣку безъ чуна,

Немарећи што є преширока,
 А кадъ виле дођу му до ока,
 Некъ са другим' неводи рачуна.

59

Онъ пропада, а помоћи нема,
 Нити човекъ помоћи му може,
 Ёрь собствена жалость нѣга лема,
 Нити штеди рођене му коже.
 Шта ћешъ сада, ты, кои му добра
 Кадъ годъ жели, поучи га лепо?
 Ћутъ па тужи: — самъ є тако слепо
 Тумарио злу у уста оштра.

60

Пусти сузе пријателю, кои
 И тимъ людма на последнѣмъ концу
 Добра желишъ, ёрь тай самъ нестои
 У неволѣ дубокоме лонцу:
 Има нѣговъ іоштъ и другый братацъ,
 Ни за длаку одъ овога больый,
 И онъ ступа по собственой вољи,
 У чудесный овай света танацъ.

61

Све у овомъ великоме колу
 Холо око нѣгово прегледа,

И у нѣму онъ самъ єданъ ролу
 Игра, коя вреди да се гледа.
 Шта є другогъ наука и знанѣ!
 Спрамъ нѣговог', шта є породъ овогъ!
 Шта иманѣ и добра су оног'
 Шта є сваког' спроћу нѣга станѣ!

62

Ту ако є да слушати мора,
 Ето ти му покора и муке,
 Съ нѣимъ се смѣло немилице шора,
 Сви су предъ нѣимъ утворе и шлюке;
 Нит се кадгодъ людски заповѣди,
 Нит' се тако учинити може,
 Власть и разумъ тежко му се сложе,
 Тежко ту се све добро изслѣди.

63

Ту се паметь как' нѣгова држи,
 Само мисли да се заповѣда,
 И са влашћу да се добро тржи,
 Да се мастны намакне говѣда,
 Па да онда добрии почну дани,
 Да се може нагоити трбу,
 Ма да са предъ и начини грбу,
 Ма да образъ предъ светомъ се врани.

64

Тако с' влада, а за то с' и незна,
 Да є влада ком' у руке дана,
 Да подложногъ среѣи, и да призна,
 Кадъ погази да є окаянна,
 И што више да послує право,
 И надгледи добре посленике,
 Да преправи веште ученике,
 Добро крозь нѣи да с' утврди здраво.

65

Онъ то мисли, но по своіой глави,
 Ил' што крута несвіясе наравъ,
 Ил' што туѣой онъ завиди слави,
 Ил' толкує што по себи светъ савъ.
 Я о томе мислю самъ друк' да,
 Па съ тымъ у вѣкъ морадо завршитъ,
 Ко є какавъ онай ѣе и пружитъ.
 О другоме такавъ єзыкъ свагда.

66

Ако л' у сать занъ добаръ га судба
 На светъ бѣлый съ томъ среѣомъ доведе,
 Да многога тужне среѣе трудба
 Окоо нѣга многый данъ проведе,
 Ніє таковъ ни лавъ Сенегалскый,
 Одъ найлюѣи ни тигаръ Бенгалскый,
 Нѣжность ногомъ горопадномъ гази,
 На смиренность бѣсанъ єзыкъ плази.

Магновенія єдног обмане га
 Сѣнка, за ту па и животь дає,
 Она доброг' имена стане га,
 Саму славу и за ту продає;
 Єрь ласканя углафеный єзыкь,
 Крозь невѣшто надувено уво
 Коє нѣму само ніє глуво,
 Лако спузи до срца, и плѣникь

То сирото и честито кадъ є,
 Мора да се преда, па да роби;
 Али туга и неволя тадъ є,
 Кадъ и оно вреба да озлоби! —
 Ахъ! облацы найпуни стрѣла,
 Кадъ у путу сукобе се своме,
 Ударе се и што наѣу сломе,
 Нису грѣьи одъ нѣговы дѣла,

Сва є радость нѣгова кадъ руши,
 Кадъ одъ нѣга далеко се бѣжи,
 Кадъ се полѣ гди онъ бѣсни пуши,
 Кадъ му ите у помоћ све свѣжи
 Полцы, злоће страшниі помагачи,

И нѣгове волѣ испуначи,
 Страхъ и трепеть окоо нѣга пузе,
 Робства држећ' петоструке узе.

70

Уланчено кадъ є окоо нѣга
 Све, нит' бѣла смѣ помолит' зуба,
 Тадъ є добро, тадъ се има свега,
 Тадъ є срећа нѣму вѣрна люба.
 Али нама старе кнѣиге кажу,
 Да су само Бози разлюћеніи
 Те аспиде сласли, заблућеный
 Съ нѣима народъ оштро да накажу.

71

Па кадъ нѣину волю извршише,
 Казни веће када быя доста;
 Тада и нѣи они сокрушише,
 И покоръ имъ само одъ свег' оста.
 Споменъ зала, коя починише,
 Трае и садъ, и траяће равно
 Докле клетве трае слово тавно,
 Да се мазде по правды нелише.

72

А и овѣи нису єдніи само,
 Кои овомъ у злу се валяю,

Юштъ нѣи више принадлеже намо,
 Кои равнымъ блатомъ се каляю.
 Казаћу т' ии, само ме послушай,
 Овы да се ты уклонишь буба',
 Нѣи зла носи да по свіету труба,
 А кадъ чуешъ, измаћи имъ кушай.

73

Видишь Пућка како бадро шета,
 Како у висъ подиг'о є главу,
 Небо само кратка му є мета,
 Нога стои на сунчаном сплаву,
 Умъ є знаня море поцрпіо,
 Све є пѣвце лиромъ надпѣвао,
 Што є четьыр' стіха одпѣвао,
 Съ нѣима кнеза Мишу окрпіо.

74

Осимъ тога погледай Носака
 И онъ тегли тые истымъ путомъ,
 Кадъ узяши на свога кусака,
 Покріе га кабанице скутомъ,
 Престегне му четьри колана,
 Заузда га ибришимъ тканицомъ,
 Съ виломъ трку чини бродарицомъ,
 Небоисе Дойчина болана.

75

Надъ Кусакомъ већъ ніе тркача,
 Надъ Носакомъ болѣгъ коняника,
 Шта понесе нѣгова кркача,
 Тако немож' до сто перяника'.
 Онъ є многу бытку пресудіо,
 Многу любу у родъ оправіо,
 Многу сею у црно завіо,
 Силену є чету разпудіо.

76

Шта є другій у другчіемъ станю
 Према нѣму, и нѣговом' реду,
 Онъ є само у чистомъ блистаню,
 Честь нѣгова недаесе вреду.
 Свакій другій шуга, кукавица,
 Безъ вредности, безъ сваког' одлич'я,
 У подлости, отмѣнству налич'я,
 Синя светска проста пошурица,

77

Сто онъ има племены дѣдова,
 Сѣме десеть вѣкова є старо,
 Десеть нѣины блисташе градова,
 Случай ако све є изобар'о,
 Опеть стара племенита зврца

У жилама нѣговима крвца,
 На томъ трошномъ поднесе Ідолу
 Жену, сына, и што кѣри волю.

78

Жена другу мора да избира,
 Свака ніе по ѣуди Беговой,
 Сынъ за дуго мора да разбира,
 Гди су двори по вољи нѣговой,
 Ђерка желю найтоплию душе
 Мора ономъ што онъ само воли
 Да жертвуе, макаръ да е боли,
 Макаръ муке да са свимъ угуше.

79

Нек' миръ цѣлог' дома се порази,
 Преко врата нека све пропадне,
 Нек' и самогъ лють отровъ зарази,
 Бичу поздног' каяня подпадне,
 И то све му пріятельи стари
 Вештимъ редомъ нек' предъ очи ставе,
 Нѣга холе хотнѣ неоставе,
 Онъ кудъ нагне тамо нагло мари.

80

И учтивость ништа му е онде,
 Обхожденя обычай неважи,

Пристойности што владаше донде
 У поступку нѣговомъ нетражи,
 Само єли на то помислю,
 Да є кои у нѣговомъ дружству,
 Кои другомъ принадлежи людству,
 Плебеима кое є счислю.

81

Све є мало на што око баци,
 Све абено што Патріцій ніе,
 Главу преко рамена пребаци,
 Погледъ громомъ кудъ га пусти біе.
 Ко є кадаръ нѣму приступити!
 Кол' бѣлога зуба помолити!
 Ко смѣ єдног' слова прословити!
 Ко ли на прагъ нѣговъ наступити!

82

Онъ непази на што ће изићи
 Оно што се урадити мора,
 Само неда никако обићи
 Свога старог' силовитог' сбора,
 Прекъ, надувенъ, мркога погледа,
 Као проштацъ укоченъ, силовитъ,
 Стои чврсто югунасть, ватровитъ,
 Готовъ да се ко хоће огледи.

Быти мора како с' нѣму свиди,
 Нек' другчіе сама нужда каже,
 Племиѣство се нѣгово обиди,
 Кадъ вештини племенъ родъ подлаже,
 Шта ти далѣ да о нѣму зборимъ,
 Све, и нѣга, и што за се чека,
 Сярми глупо себи дерность прека,
 Држећ' „Я се за отмѣно боримъ.“ —

Али овде морамъ те упутит',
 Како треба да се мудро владашъ,
 Гди са людма валя ти поступит',
 Кои с' чине да су овом' іолдашъ.
 Зато морашъ границу познати,
 Коя дѣли ове комшилукѣ,
 Па ћешъ онда добра муштулуке
 Често своимъ предъ дворомъ дознати.

Зато слушай и ову науку,
 Ніе она никоме на одметъ,
 Теби желимъ да є на поуку,
 Да є знаню доякошнѣм' дометъ.
 Видишъ Блажа, узоръ човечества,

Нѣга многа осуђуе слута,
 Много мора сиромѣ да гута,
 Зла да носи многа пророчества.

86

Но манита то су насртаня,
 Кривог' суда, узбурлане мисли,
 Загршеног' яко извртаня
 И незнаня пукога промисли.
 Блажъ истина на себека држи,
 И поносно по улици шета,
 Ал' се клони упрляног' света,
 И са Юдомъ никада нетржи.

87

Држанѣ є нѣгово управо?
 И онѣ съ Тукомъ немеша се радо?
 Оно, знанѣ за свое є Право,
 Ово, напутѣ за племе є младо!
 Онѣ се Тарку неће да покори,
 Неће Ломи да колѣно прегне;
 Тако валя, па нека се слегне,
 Пропасть сама на нѣга, и море!

88

Онѣ є свагда поступао право,
 И чинію, што є быо дужанѣ,

Свако честно браніо є здраво,
 Подалъ коракъ быо му є ружанъ:
 Па у свести за ове врлине,
 И право є да се непонизи,
 Да шугаво къ себи неузвиси
 И са ньиме наружи милине.

89

Многи има, кои нѣга криви,
 Кои вели: „велике є главе,<“
 Ал' ии има, што вичу: „да живи“ —
 Што му даю особите славе,
 Овиі свакій неосуде понось,
 Пукій, простый несносанъ є ньима,
 Ал' тай „Добро“ што у мисли има,
 Кодъ ньи важи за племенитъ однось!

90

Отмѣно є племенито чувство,
 Краси оно срце изабрано,
 А високо рѣаво є умство,
 То срамоти што є одабрано.
 Зато, сыне, просту гордость презри,
 За шуплѣ є главе она люде,
 Ал' се држи племените свуде,
 Та є честна и кадъ младость преври.

91

Простой кои предао є себи,
 Тежко читавъ куда мысли дође,
 Зло є мало, када се изгребе,
 Кадъ нагрѣенъ крозь теснаце прође:
 Одъ тог' грѣый нигди нїє лудакъ
 Подъ плаветнымъ освануо небомъ,
 И бѣлымъ се заложіо лебомъ,
 То є онай, ком' се име дуракъ.

92

Съ овомъ сѣйномъ кой с' упознао,
 Кои нѣно избрао є дружство,
 Тай избрано, чисто є сазнао,
 Тай исто є познао побожство.
 Ком' и оле разсвѣтлѣнъ є мозакъ,
 Ком' за мрву свесть є честистія,
 Зань писаће врстна извѣстія,
 Потврдиће да є съ врлымъ врстакъ.

93

Одъ обадве различна є ова,
 Кое ликъ ѣу да ти садъ покажемъ,
 Айде дакле да започнемъ съ нова,
 Смѣшно чудо да и то искажемъ.
 Видишь Стирка, єси нѣму равно

*

Што видіо и када до сада,
 Мучно смутанъ тамо амо бада,
 Веселъ га одбѣгло є давно.

94

Ромый даба, онъ се сада сплео,
 Незна куда да є' тужанъ окрене,
 Куша како да бы л' се уклео,
 Како да се изъ забуне прене,
 То све гордость фалишна му носи,
 Онъ се стиди да є' нуждникъ казат',
 Стиди с' старе дати ранне мазат',
 Стиди с' рећи да се сада проси.

95

Онъ є' голянъ, ал' то само сь штеднѣ,
 Кућа праздна тако є' за село,
 Пос'о сплетенъ, велике су сметнѣ,
 Амбаръ кисне, тако му се ктело,
 Онъ и више има побратима',
 Ти сви пате, што с' показат' стиде,
 Да ии слабе ма гди люди виде,
 Сь тог' постану многи орятима.

96

У животу, у овоме краткомъ,
 Да те ове неучине слуте

Сваком' знанцу смѣшльивымъ Бенакомъ,

Кои свое непознае путе,

Учи слово, кое ти задаемъ,

Чедо мае, бриго моя тежка,

А држи се одъ збилѣ витежка

Аманета, кога ти предаемъ.

Изъ нѣговог' ступитъ небо река,
 И гди жера продере се громко,
 Гди то несѣвъ простре мѣсторіе
 Какое само извика се жосу,
 И се вѣдма ономо, иже зом онезря е о
 Свакоже пудру ономо — людими ит
 Некъ не трая за прическикоя ефно,
 Некъ промотри каво т' дива перде:
 Варяши е свѣдъ сѹ оло вѣляе оидя вѣдъ оло
 На шрѣно ве кое жаме, оидя вѣдъ оло
 Уиню се да га и помяне, се едну и кувару
 Да нѣз кова шіовол, небуяеу и шрѣоб, небуяеу
 На дие преста, уста чомъ оидя
 Сѣфа вѣдъ ономо вѣдъ ономо
 Грисе стрип у сиваеу старомо
 Покрив те све раздѣлѣ ти сиваеу
 На кивавомѣ пестъ вѣдъ ономо пѣту,
 Ако добро ниси на вѣдъ ономо
 Мѣтріо, и едну метъ о вѣдъ ономо
 Оно найпоре свѣдъ се те жето
 Протвѣнт се нѣму е претожко

ОБРАЗИ ЖИВОТА.

КНЪИГА ВТОРА.

1

То є красно мое дѣте лепо,
 Ты имадешъ — Юцо — меко срце!
 Некъ не трчи за присѣнкомъ слѣпо,
 Некъ промотри какво г' дира перце:
 Варалице свудъ су око нѣга,
 На шарено ле кое маме,
 Упию се да га и помаме,
 Да изъ кола нѣовог' небѣга.

2

Покрай те све разума ти снаге,
 На клизавомъ паст'ѣшъ опетъ путу,
 Ако добро ниси на разлоге
 Мотрио, и срцу мет'о узду:
 Оно найпре свара ће те люто,
 Противит'се нѣму є претежко,

Єрь што хоће, то зактева жежко,
И умъ баци майсторски у путо.

3

Све, што с' иште да се заповѣда,
И да с' има што се хоће любко,
Изъ нѣговог' ступит' неће реда,
И гди мора продере се громко,
Гди то несмѣ простре майсторіе
Какве само извити се могу,
И са нѣима ономе убогу
Свакояке пружа даворіе.

4

Оне бурѣ видіо си, црніи
Кадъ облацы са свию се страна
Навуку, и ударе се крвніи
Врази, борба є ужасна:
Пол'дне преста, густа ноћ овлада,
Свѣта ясность мрака тама свлада,
Срце стрепи у свакомъ створеню,
Да не у томъ пропадне бореню.

5

Муња бѣсна сводъ надъ нѣима пара,
Сяй іой жертву нову нама яви,
Трескъ громава вселену обара,

С' Пола єдног' све на другый смлави,
 Вѣтри землю изъ чепова дижу,
 Планина се на равницу сваля,
 Небо с' на адъ да се слегне справля,
 И єднако нове грозе стижу.

6

Сфера' старый редъ се прерушио,
 Елементи изгубили путе,
 Нередъ првый образъ наружио,
 И света се хранительи смуте;
 Єсил' так'ве кадъ видіо бурѣ?
 Грудь одъ ньи ти єл' се кадъ стиснула,
 Єл' одъ стра имъ душа ти писнула,
 Кадъ пропасти грозише іой фур'є.

7

Е тако є, кадъ срце побесни,
 И желѣ му преотмеду владу,
 Кадъ с' уклони одъ зрака' небесны,
 Те се баци у наруч'є аду:
 Ты онемишь, са свимъ се упростишь,
 Одъ стра, каква на те чудовища
 Нападаю, нити пророчища
 Има одъ ког' да помоћи просишь.

8

Пре него си нѣма подлегао,
 Да се тога опростишь покора,

Добро да си узду устегдао,
 И найманѣг' склоню с' укора,
 Ништ' непримай безъ доброг' избора,
 Овде разумъ за совѣтъ упитай,
 И што рекне, оно непропуштай,
 На тій онда небой се злотора'.

9

Они сладке просипаю рѣчи,
 Да домаме кудъ су наумили,
 Кадъ премаме, путь ти се препречи,
 Натрагъ немож'шъ, твердо заквачили
 Они су те. — Ты ии непознаешъ?
 Ево ѣу ти показат' ии редомъ,
 Добро пази, неиди имъ слѣдомъ,
 Ако желишъ да дуго потраешъ.

10

Видишъ оногъ съ дугачкы зулови,
 Перѣ му є на рамена пало,
 То є зато да тебе улови,
 До чег' другог' нѣму нїє стало.
 Гледай как' є тѣло утегао,
 Како му є малена ножица,
 То є зато да троне до живца,
 Да робъ не бы ты му побѣгао.

11

Граціе му на лицу играю,
 У очима блага нѣжність плива,
 Радо оне съ тобомъ се титраю,
 Кадъ ти мрежу у нѣину уплива
 Неострожно пожеланѣ. Мотри
 Ону дражестъ коя любко вара,
 И подмуклый смѣй, кои обара,
 И на своіой изгоре те ватри.

12

Познаешли тога галанташа? —
 То є главомъ онай чувенъ блудъ!
 Кои свога мамуза кулаша
 Тамо, гди се наѣе кои лудъ,
 Те му кесу отвори, и нѣга
 Съ нѣнымъ дробомъ галантски понуди,
 Тай є добаръ, сви су другіи худи,
 Докле трає одатле небѣга.

13

А докле се кодъ нѣга налази,
 Безъ милости кесу му истреса,
 И што наѣе то необилази,
 Крвь, дробъ, масть му костію изсиса.
 Докле види да што сисат' има,

Па ма было да се лизат' може, вмядц и вШ
 Дотле трза улаганя ноже, Што ту рѣку
 Дотле чистаць неправи предъ свима. И одъ

14

Кадъ є голе до коже и кости
 Дотерао, на ма прави сугребъ,
 Еръ зна овом' да ће скории гости
 Скупити се, да му чине погребъ.
 А онъ кости неможе да глође,
 Што є мастно и дебело само,
 Виче дед'те донесите амо,
 Срамота є да то мене прође.

15

Сумняшъ? — Ено, погледай онамо,
 Башъ садъ так'ву опазићешъ игру;
 Ко є оно, што тамо овамо,
 Посрђе, а мяса да бы литру
 На свомъ стасу одъ кике до пете
 Имао, и рекао бы лѣта?
 Да сто има, еръ на лицу цвѣта
 Неста, макаръ да є іоште дѣте.

16

Пуно лѣта' іоштъ ни осамнаестъ
 Ние стиг'о, а путь уз'о гробу;

Па и црвма тужна быће наєсть,
 Што ту рѣдку показує пробу,
 И одь саме смрти мршавіе,
 Да се овой по земљицы вуче.
 Доцканъ садъ є, што тако яуче,
 Быо гледат' зансе зараніе.

17

Докъ су руже на образи цвале,
 Руменіе и одь Майске зоре,
 Докъ невиность по дружству су сладе,
 И стрепиле да ко неукоре;
 Докъ є была у костима снага,
 Што є кадра и лава да сгняви,
 И столѣтну Хідру да умави,
 И онь іоште ніе быо рага.

18

Докъ му задай красенъ воздухъ Майскый
 Іоште вѣя, и докъ необвлада
 Джигерицомъ смрадный сумпоръ адскый,
 И, да кужи, изъ нѣга испада;
 Докъ му смеѣа коса плеѣа бѣла
 У зулови покрива, и плива
 По рамени, меѣ' нѣомъ Лаоръ снива,
 Лепше нейма ни загорка вѣйла.

19

Докъ му чело пенабраще боре,
 Упадоше и очи у главу,
 Докъ га образъ свенуть неукоре,
 И ѿлавость прогна косу плаву,
 Ватра стидны болестій и страшны,
 Членове му не попржи младе,
 Утроби му люте не зададе
 Яде, срце стера угробъ прашный.

20

Крова нема, на нѣму одирцы,
 Дронцы, они ни за крпе нису;
 Кашлъ, плюе, а у джигерицы
 Сева ватра равна бесном' рису;
 Ноге едва вуче, и до землъ
 Превіо се, кудъ прође засмрди,
 Да немогу съ нѣме быти люди,
 Бѣже нѣга, к'о живо углѣвлѣ.

21

У живогъ се уселише црви,
 Да оглобу и то мало кости,
 Гадна трулежъ и што оста смрви,
 К'о награда подлы му радостій!
 Што се стресашъ? — што те вата страва? —

Гледай нѣга, па одъ тога бѣжи;
 Сви ти онда быће дани свѣжи,
 И радость те обгрлиће права.

22

Ето, видишь, шта є кадгодъ быо,
 Шта є сада каква аветъ тужна;
 То є зато, еръ є нагло піо
 Варалице овог' пића кужна.
 А када є сву чашу изпіо,
 Ено, како одъ себе га гони,
 Ружи, плюе, пребія, урони,
 Што најгоре, то є залапіо.

23

Болѣ ништа одъ тог' ненаслѣди,
 Ни братацъ му кои с' пріятели
 Съ другимъ врагомъ, кой єднак' гледи
 Да га изда туги и невољи,
 И тай свое намѣшта хитрости,
 Да у замке свое га улови,
 Кадъ сирома онъ у нѣи уплови,
 Триста ето сіясета злости.

24

Врагъ є овай одвећъ хитаръ, лукавъ,
 Наєданпутъ никадъ ненавали,

Полагано мами, чинис' тунявъ,
 Небранисе, кадъ се нанъ навали,
 Съ почетка се упушта у борбу,
 Кадъ намами, онъ се преда са свимъ,
 Сладакъ, любакъ, и еднако сносимъ,
 Нѣваюћи предае те гробу.

25

Ал' му пакость за любкосћу вири,
 Па у свое кадъ дочепа шаке,
 Као мрвогъ жабца те напири,
 Неоставля ни клете ти мраке,
 Съ којомъ бы се опростио врана',
 На тебе се кое напуштаю,
 Да ти срце и очи копаю,
 И да скончашъ одъ нѣовы рана'.

26

Кои онде смртне муке мучи,
 Одъ водене разапеть болести,
 И што крви и што има жучи,
 То е више да има горести,
 Снагу нѣму то више недае,
 Нит' се куда више може маћи,
 Нити съ мѣста на мѣсто помаћи,
 Нити животъ занъ найманъ хае?

27

Бѣжи одъ нѣг' свака бабурина,
 Србо мисли да є кладурина,
 Ноге, руке, груди, глава чудо,
 Когъ се плаши манито и лудо,
 Устне шире одъ аршина и по,
 Трепавице деблѣ одъ три прста,
 Вратъ укоченъ са нѣме и крста,
 Немож' око да се нађе слепо.

28

Ко є то? — Заръ непознаешъ Сладка!
 Кои красный шеташе Адонісь*)
 По сокацы, пре тричетыр' данка,
 За кимъ многа обамира Лаисъ.**)
 Ха! то заръ онъ? — Шта то бы одъ нѣга?
 Шта му тако горке дає муке,
 Шта га больи предаде у руке,
 Шта одъ нѣга бы за милог' Бога?

29

Шта бы? — Знашли да є дѣйка Сладко
 Тумарао и даню и ноѹ,
 Да онъ нађе гди є браца Платко,

*) Мѣсто човека, кои се радо кити, да є лепъ.

***) Мѣсто женске, кое се радо гладе, да се допадаю.

Гди се ліе, ждере, а самоћу
 Ніе мог'о ни омирисати,
 Већъ савъ животъ проведе у дружеству,
 У веселю и свакомъ излишству,
 Нехаюћ' што животъ ће сбрисати! —

30

Ко є онай, на нѣму су дроньцы,
 Коса му є крозъ капу пропала,
 Са љубрета узетим опанцы,
 Гадъ на нѣга, силна ваиъ напала,
 Са свимъ клонуть, измождень у лицу,
 Сѣди снуждень, и пружію руку,
 Небыл' когодъ нѣму у пролазку
 У ню кою турію мрачицу.

31

Видишли га? — То є Давко Частићъ.
 Изъ данъ у данъ по погребу отца
 Нѣговъ быя отворенъ сандучићъ,
 Немилостивъ и онъ бы спрамъ новца,
 Не бы дана, сата, ни минута,
 Да онъ нема триєсть пріятеля,
 Опoены одъ тежког' веселя,
 Узъ колѣно, и кодъ свога скута.

32

Докле трая отчипога новца,
 Съ тежкимъ трудомъ зноемъ сакупльногъ,
 Частиѣъ веѣый быя и одъ сунца,
 Не бы никогъ веѣма прославльногъ.
 Часакъ дужый быя одъ сто лѣта
 Кадъ меѣ' нѣима онъ се непоказа;
 Кадъ се снужди, онда нѣи наказа,
 Онда судба быя имъ проклета.

33

Неста новца, неста пріятеля'; —
 Любовь преста, угинуше хвале,
 Веѣы нѣе садъ укорителя',
 Готови су сви нанъ да навале,
 Веле: „Свакий онай то заслужи,
 „Кои сваког' троши безъ разума
 „Веѣъ стечено, поступа безъ ума,
 „Да га после и манить наружи.

34

„Шта? помоѣи мы му садъ можемо;
 „Мы га нисмо натерали силомъ,
 „Да насъ пои, гости, неможемо
 „Сбогъ тог' ходат' садъ съ главомъ униломъ.
 „Самъ онъ насъ е нападао свакда,

„И дотле намъ ніе дао мира,
 „Докъ му нисмо сѣдили кодъ пира,
 „И невольно присилѣни друкда.

35

„Кадъ є х'тѣо, садъ на правди пати,
 „Садъ нека се учи чуват' новаць,
 „Нек' се добро у наметъ увати,
 „Юштъ онъ може имат' добаръ конаць.“
 Ёсил' чуо? то су пріятели
 Они, кое кодъ астала стечешъ,
 Ти немаре, да с' на ватри печешъ,
 Ти постану, лако хулители.

36

Првый нисамъ што ти ово кажемъ,
 О Драгойло! ал' говоримъ опеть,
 Съ тымъ радіе, єрѣ знашь да нелажемъ,
 И сведока да мой има советъ:
 „Чувай, скланяй као гной подъ нокать,
 „Што ил' своіомъ стекао си радньомъ,
 „Ил' ти отаць дода рукомъ хладномъ,
 „Онда валянъ вавекъ си и окать.“

37

Тежко туѣы гледат' є изъ руку,
 Почечати и на братскомъ прагу,
 *

Што паклену морашъ трпит' муку,
 Свакъ часъ слушат': „„„торнайдеръ се врагу.
 Туѣ врата пребіяю кѣсти,
 Туѣ слеме пробіе ти теме,
 Туѣ бремя одвалюе раме,
 Тадъ се учи како да се пости.

38

Свою ныву када можешъ орешъ,
 И како ти по вољи се види,
 Свое жанешъ када годъ завоleshъ,
 Свое берешъ како ти се свиди:
 Ради, чувай, та два пріятеля,
 Држ' се добро, два су ранителя,
 А флаше се и сладкиша мани,
 То су врази, гробови прерани.

39

Нек' те чета Бахусова мами,
 Нека коре, зове несмѣлицомъ,
 Коя мора рачунъ дати мамы,
 И за главу своіомъ съ невѣстицомъ
 Сдрпити се несмѣ, што ће лупанъ
 Быти. Ты се на то неокреѣни,
 Веѣ гледай како ћешъ одбѣни,
 Свакій изъ нѣ еръ є на смрът' кужанъ. —

*) Чете Бахусове.

40

И одъ овог' к'о одъ живе ватре
 Бѣжи, да те незаболе глава,
 И да нѣна болестъ те несатре,
 И поштена проиграсе слава:
 Чувай добро и мѣтри на ѣзыкъ,
 И пре него пружит' га наумишь,
 Пази да се неназове великъ,
 Да га на честь другог' ненаустишь!

41

Навика є, та се тешко свлада,
 Чимъ се ма гди да отворе уста,
 Претресати како с' другый влада,
 И разглавит' о другоме пуста.
 Тежко после и са горкымъ трудомъ
 Одъ тога є одвикнут' се посла,
 Кои хуѣый нег' є глупость осла,
 И съ подлосѣу присно сроѣенъ худомъ.

42

Упеньисе да те ова ляга
 Непогоди, ма да буде нужда
 Свег' се земског' опростит' пртляга,
 И све среѣе Млѣтачкога Дужда.
 А за име што се том' придружи,
 И за чувство кое то услади,

И самъ езыхъ изъ уста извади,
Искварено и срце сажежи.

43

Гадно, ядно, и пуно є стида,
Да на тебе прсть и баба пружи,
Низко, подло, ниже свег' є стида,
Да се людма дружство твое стужи,
Сво презренъ онда заслужуешъ,
Цълог' срама да те љубре каля,
И по блату да ти с' име валя,
И гаду се вѣчито єдружуешъ.

44

Мељ бабама самым' кукулявым',
Друге на ту съ бѣсниломъ насрљу,
Коя друго незна, вељ брблявымъ
Туљу пецат' езыхомъ несрељу.
Заръ одъ так'вы быт' нежелишъ больый,
И до тога доведе те низкость,
Да те сродства съ таковима близкость
Несрами, вељ да ти є у вољи?

45

Но и ово ако ти є ништа,
Заръ одъ вѣчне неплашише правде,

Коя так'ва у векъ чудовишта
 Страшне свое пелиши награде,
 Чимъ ты дужый противъ другогъ єзыкъ
 Пружашъ, сикѣешъ нег' аспіда горе!
 Тымъ се веѣма твое добро коре,
 Твог' гнусніи слова быва обликъ.

46

Я истину бесѣдимъ! — Ты велишь
 Тако — ал' є том' вѣроват' тежко;
 Єръ одъ тежке ревности заслепишь,
 И свако є словце ти прежежко.
 Но нека є и истина права,
 Одъ куда є теби так'во право,
 Да претресашь туѣ поступакъ здраво,
 И шта сваког' дотичесе нрава?

47

Пусти свакий некъ чини у миру,
 Сваком' свое запише се дѣло,
 Или гласну пѣвао узъ лиру,
 Ил' закона' претресао тѣло;
 Свакий тай є достигао возрастъ,
 Самъ о себи да одговоръ пружи,
 Кадъ се зато када годъ обтужи,
 Свак'да свуда да онъ не бы гиздасть.

48

Или люди искали рачуна,
 Или стао предъ нравственность строгу,
 Ту никаква нѣ већъ забуна,
 Да ты твою ту умѣшашъ розгу.
 Наиболѣ е свой посао гледай,
 Са нымъ свак'да у послу се нађи,
 Съ тымъ повода недобіяшъ свађи,
 Тако ради, па се сређи надай.

49

Свакий своимъ затворасе вратма,
 Некъ е своіой у кући слободанъ,
 Угађао или сваком' страстма,
 Ил' гледао да е ком' угоданъ.
 Ты твог' прста у домъ туђъ немеђи,
 Што ту бива то ты непретресай,
 Гаће твоє надъ нымъ неистресай,
 Међ' нѣговым' кавге незамеђи.

50

Скачешъ кадъ ти одшалисе шала,
 Таки дречишъ: „Ал' е светъ искваренъ,
 А кадъ одъ твог' другый цичи жала,
 Радуешсе к'о да си обдаренъ
 Съ круномъ светломъ Монголскога Цара,
 А какова мори тебе сама

Та и другогъ обориће чама,
Вѣруй тому, па се небой квара.

51

То найпречый свагда єсу знацы,
Кои кажу да паметь на мѣсту
Твоя ніе, и да се подмладцы
Соблазне у твоємъ састанку честу.
Какво право и одъ кога имашъ,
Захтѣвати да све теби мора
Другый чинитъ, што є за те ора,
А ты другогъ по вољи заєдашь? —

52

Акол' ђуди твоіой неугаџа,
Кадъ одъ тебе гулитисе неда,
Тадъ ни скитня ніе одъ нѣг' хуџа.
Нит' га Райна опрат' може сѣда:
Пружишь єзыкъ, па палацашъ пустый,
Гризешъ зуби одъ пса бѣсна горе,
Пружангъ кандже кое лото поре,
Пропастъ носишь єднако у устий.

53

Но са тyme осимъ свега много
Показуешъ ни найманѣ искре

Човечности, или што годъ друго,
 Што човеку честитоме испре
 Даваше, а и садъ даю люди,
 Кои оно, што є врло, добро,
 И све што є ма у комъ одбрано,
 Цѣне, па некъ кадкадъ да заблуди.

54

А ты само некъ се о комъ рекне,
 Да є честить, и врль, и одабранъ,
 На ма уста разглавишь, и бѣсне
 Сипашъ грднѣ, и грдно испрданъ
 Буде ядникъ безъ сваке кривице,
 Само што се то о нѣму каже,
 И ты недашь да другій преваже,
 Ма да немашъ мрве заслужице.

55

Што годъ веѣма име му проносу,
 И онъ жанѣ славе пуный класъ,
 То све веѣма теби є узъ косу,
 И уздижешъ к'о чекиню власъ:
 Ал' се со тымъ ништа неухаснишь,
 Веѣ ванъ тога, што самъ себе сгризешъ.
 И одъ другы презренѣ однесешъ,
 Юштъ сви рекну да подло будалишь.

56

Да те ова не бѣ бѣда стигла,
 И ты презрѣнь одъ честитог' быо,
 Свак'да овог' држисе правила,
 Ма сбогъ тога кадъ сузу пролио:
 „Сваком' оно што му треба подай,
 „Не ѣжи се кадъ ии другый хвали,
 „Некъ не гризе тебе, што су дали
 „Люди нѣму, већъ што и ты додай.

57

Кадъ то чинишь любви се надай,
 И равномѣ одъ сваког' уздарю,
 Онда смѣло на прси му падай,
 Они радо за тебе с' жертвую;
 Многие дане горке ти усладе,
 Многый ударъ судьбине одврате,
 И свудъ жельомъ на путу те прате,
 Да несреће недирну те владе.

58

Тако ради па ћешъ самъ дознати,
 Да те мое добру сведе слово,
 Но узъ то ѣ нужно ти познати,
 Што ћу далъ рећи јоштъ и ово:
 „Осимъ тога што се чуват' мора,

„Пружат' еззыкъ кои другогъ каля,
 „Юштъ и онда потура с' неваля,
 „Кадъ се око зобльиво отвора.“

59

Срећа Блажу са пуным' шакама
 Пружа, и свегъ изъ рога обил'я
 Обсипа га, а гле у мукама
 Зобко копни безъ свакогъ насил'я:
 Самъ си ове горке муке ствара,
 Самъ у силу бѣду на вратъ свлачи;
 Зашто у туђъ амбаръ се увлачи,
 Туђе кесе пакосно отвара? —

60

И то само нѣ една страна,
 Съ кое муке на себе наваля,
 Тисућама так'вы е забрана,
 Кудъ умакнут' еднако се спраля.
 Све што другом' утолява болю,
 Што га горкымъ неразмсрка тискомъ,
 Нѣга мори, зато тужномъ пискомъ
 Еднак' пуни брегове и долю:

61

„Зашто нѣму Богъ и срећа дае,
 „Што превати за рукомъ му цѣва,

„Кудъ с' окрене свудъ мѣрицомъ сгрне,
 „Чег' се лати то му се прелива;
 „Я за лебаць да с' приватимъ рукомъ,
 „И да бы се на данъ наслоню,
 „Све б' у каменъ Демонъ претворио,
 „И найцрнѣымъ умоао мракомъ.“

62

А то само сбогъ тога што комадъ
 У туђой се руцы чини већый
 И несите што се очи никадъ
 Незасите, пружай имъ у врећи;
 Ёръ кадъ окомъ простымъ нанъ погледа,
 У свему га задене за поясъ,
 И онъ нѣму кланясе, к'о Тоасъ
 Кѣри кадъ га она смрти неда.

63

Па заръ само онъ се на тогъ люти,
 Ено видишъ како гледи Срећка,
 Око му се на тай ма замути,
 Чимъ му овог' нетакнесе сплетка.
 А здравъ читавъ кадъ овай изиђе,
 Изъ те мреже кою му є сплео,
 Тадъ му ђаво натуцакъ є снео,
 И крозъ нѣга сто игала прође.

64

Ако смърный попенъ га животъ
 На степенъ, тай па ма быо малый,
 Ето нѣму бѣлай справля кивотъ,
 Утробу му жеравица спали.
 Ако добру рѣчь ко за нѣмъ рекнѣ,
 И валяна пофали га малко,
 Нуто, таки нань навали пака'о,
 И нѣму се предъ очима смркне.

65

Нѣму нико добра неучини,
 Да бы зань и животъ изгубио,
 Кадъ га себи немож' да подчини,
 Кадъ му груди нѣ издубио.
 Тай кашикку нека ружно свати,
 Весео є, као да сирома
 Родъ издаде, па ускори одма
 Да свег' дружба очи нань обрати.

66

Нѣ шала, погрѣшка є грдна,
 Еръ неуме да с' кашика држи!
 Цѣло, вели, што га леньость смрадна
 Спречи, те се болѣг' знаня лиши.
 А невиди да се свакъ ту сгледн.

Како слѣпаць трнъ у туѣемъ оку.
 Спази, грдну а у свомъ жиоку
 Нити може, нит' хоће да види.

67

Судъ се макне онъ га свуда прати,
 Нит' за мінуть съ очію га смеће,
 Све зло чини, за што годъ привати,
 И сто пута него што є веће!
 Данути ти му душомъ неда,
 И што тужанъ непомисли, то му онъ подмеће,
 Само хула да на бѣдногъ смеће,
 И обори посрамлѣногъ бѣда.

68

Ей! тога самъ я видію доста,
 Више него и ког' другог' яда,
 Како име и честь хульомъ поста
 Многог', ерь имъ хуля добро свлада.
 Зато, кои паметь имашъ чисту,
 Окомъ своимъ што видію ниси,
 То невѣруй, држи дивльи риси
 Да постиде срцемъ утву *) исту.

*) Клеветника изъ зависти.

А кадъ нагло повѣруешъ нѣму,
 Пакъ честитость съ намѣромъ увредишъ,
 Лягу даешъ самъ имену своему,
 И съ томъ бедомъ *) себе успоредишъ;
 Жао ме е, срце ме заболє,
 Што те хуля мукло за носъ вуче,
 И што врлость на тебе яуче,
 И узданє па се спусти доле.

Нѣга **) нїє пожалити треба,
 Ма га каква да спопадне бѣда,
 Еръ онъ види сто хиляда проба,
 Зависть оногъ да обара блєда,
 Кои свое отвори іой срце,
 Па негує као доброчинца,
 А она му, тогъ нема злочинца
 Кои горе, иссисава лица.

Видишли га съ обореномъ главомъ.
 Плаховито око себе глєди,

*) Ала си ти беда т. е' опасанъ човекъ.

**) Т. е. оногъ кои клевета изъ зависти.

На образу са дубокомъ браздомъ
 Бледило му досадливо седи;
 Свудъ се шуня, муфлизи подмукло,
 Рекао бы ни на што не пази,
 Ал' га с' чувай, онъ тебе опази,
 Ма да гледи у сунце округло.

72

Нег' рисовский болъ му е бистаръ
 Погледъ, Аргусъ више ока' нема,
 Свуда главу часомъ баци хитаръ,
 Све буджаке очима запрема:
 Ал' вѣруй ми ове самогъ нѣга
 Губе пию, отрови га море,
 А жельно ии срче, па с' окоре,
 Горе него матора панюга.

73

Са свакомъ му коракомъ по една
 Муња севне, у срце га згоди,
 Свако ока тренуће е бѣдна
 Стрѣла, ова смртну ранну роди,
 И кадъ смисли да одъ тог' избѣгне,
 На се сану у наруч'е спусти,
 Свакъ часъ мисли душу да испусти,
 Да га смрти страшна рука стегне.

74

То є страшна тог' труда награда,
 Такавъ уморъ тогъ делю смлати,
 Неостає друга му отрада,
 Съ тымъ вештина лукава се плати:
 Благо души коя просто *) мисли,
 Коя свою налази утѣху,
 У свакога ближнѣга успѣху,
 Ту грчеви смртни нису стисли.

75

Пре времена да скончати мора,
 Противъ волѣ и наредбе сваке
 Оног', кои овог' свога дара
 Лудо неда смрвити ни зраке,
 Она **) плови крозъ животъ безъ бурѣ,
 Дана сунце любко на ню гледи,
 А предъ ноћи страотомъ небледи,
 Нити знаде за проклетѣ фур'є.

76

Той да бы се придружити смѣо,
 И у нѣномъ путовао дружству,
 Одби овог' злосреѣника ***)

*) Простодушно, незлобно.

**) Душа незлобива.

***) Завистника.

И нѣговом' непристай іогунству,
 Мѣденой му неповѣруй рѣчи,
 Ласканѣ му нек' те необмане,
 То те мира душе саме стане,
 Ону *) нужда самоѣе сапречи.

77

А кадъ нѣга уклонише мудро,
 Дете мое, чувай се и оногъ,
 Што є клупе по сокацы отр'о,
 Жеданѣ само разговора бойног':
 Онѣ неможе одолѣти срцу,
 Чимѣ отвори уста да противно
 Непрослови, па ма и вредовно
 Было ком' се одапрео лицу.

78

Пази само гди се съ нѣиме десишѣ,
 На све што годѣ бесѣдио буде,
 Или и самѣ кадѣ са нѣымѣ бесѣдишѣ
 Мотри како бесѣде му суде,
 Лако тад' ѣешѣ докучити моѣи,
 Да изѣ многи истичу извора,
 А ни єданѣ нїе одѣ избора,
 И да ии се валя теби проѣи.

*) Рѣчь завистника ако послуташѣ спречи те самоѣа, т.
 в. останешѣ самѣ. — Презрениѣ.

Садъ бесѣди што се славятъ мисли,
 Зато пусто свое слово проспе,
 Съ коимъ тврдо држи да се счисли
 Мудрымъ людма, и меѣу нѣи доспе.
 О свачему разговоръ разведе,
 Све претресе, нема тогъ што незна,
 Другый одъ нѣгъ текъ мора да дозна,
 Што пре слуша одъ саме е бе је.

А садъ опетъ разглавиѣ уста,
 И по цѣле блебетаѣ дане,
 Тога нѣму несмѣ быти доста,
 Што ко рекне да узъ то пристане,
 Све то мора да е другачіе,
 Нико тако као онъ неуме,
 Нико нѣму равно неразуме,
 Све што знаду есу тричаріе.

Акол' ко годъ нѣму се одапре,
 И нѣгове непослуша рѣчи,
 Нама скочи бѣсниломъ да сапре,
 Ма да слово и невоєвѣдочи.

Што годъ грло доноси га дречи,
 Да га издат' джигерица мора,
 Седне, њипи, ногама прошора,
 Узмичесе, примиче и печи.

82

И јоштъ какви желишъ прегибана
 Можешъ видит', и подигравана,
 Узъ то сваког', каквог' могу стана
 Лица черте, (одъ промѣњивана
 Борбе коя у нѣму се сбыва.)
 У бояма съ поля се появит',
 И сва духа кретаня изявит',
 И све распре желя што уснива.

83

Кадъ нѣи више на нѣга нападну,
 Съ жельомъ да га братски овавесте,
 Онда чуда ту свака допадну,
 И недаду да га ти освесте;
 Часомъ на све савјасе стране,
 Обе мало часъ разбаи руке,
 За часъ онетъ ердить напне буке,
 У часъ тилъи дѣна га спонадне.

84

Другомъ незна никадъ уступити,
 Ма васъ дугый данъ сатњимсе клао,

Овай мора нѣга с' оканути,
 Ма да оно у прсте бы знао,
 О чему су разговоръ повели,
 И нек' то є яснїе одъ дана,
 Нѣга изъ свог' неизтрже сана,
 Распра у духъ нѣговъ се усели.

85

Кадъ што совѣтъ дат' му се зажели,
 Зато ма когъ наш'о на сокаку,
 Па непазећ' шта сирома вели,
 Бесѣду ће развести полаку;
 Нећел' овай да га слуша дуже,
 Ил' за посломъ мора хитит' журно,
 На ма готовъ на нѣга є бурно
 Просут' рѣчи, кое гадно руже.

86

Каковый є нѣму садъ светъ млађый:
 Изопаченъ, непослушанъ, бѣсанъ,
 Нїе чудо, што се дао крађи,
 Што е свако за срамно удесанъ;
 Одъ старїег' поучит' се неда,
 Што тай сбори, то рекне у вѣтаръ,
 Бю Павле, ил' се звао Петаръ,
 Онъ се само налицкати гледа.

87

Свако иде садъ о своіой глави,
 На старіег' ни поглядат' неће,
 Држе сва се мудрость у нѣи свали,
 Што су старіи, тѣи су прошли веће.
 Старіи нашіи обычаи лепіи
 Ёсу кодъ нѣи за паора само,
 А они су, у нѣи се уздаймо,
 Так'вы, горіи нису одъ нѣи слепіи.

88

На средъ пута тако мумла, виче,
 Окоо нѣга накуписе народъ,
 Па када се подобро извиче,
 Све назове да су гуинъ породъ;
 Изъ тог' само, што му с' кривит' мили,
 Безъ ината што га сврбу зуби,
 А не свое што озбиљно люби,
 Што су млађи управо скривили.

89

Када никогъ несретне у путу,
 Онда цуня одъ клупе до клупе,
 Тражи силомъ гди свомъ слову круту
 Истер'о бы желю, па нек' лупе.

Окоо нѣга буде кол'ко с' хоће,
 Онъ се смѣе што друге забуни,
 Што незнал'це добро насапуни,
 Као свему валяноме злоће.

90

Кадъ га лоша среѣа непослужи нишии ниѣт
 Да по клупам' и беспосличара нан гдои уѣ
 Ненаѣе, онъ къ женама тумари, у ѣу ино А
 Да нѣи своіомъ мудроѣу очаралиѣот, ма'явТ
 Овде проспе свое златне рѣчи,
 И навали исправляти госпе,
 Ал' овамо текемъ на зло доспе,
 Многа еръ се поштено испречи.

91

Доста пути видіо самъ, друже, ад озовеи еѣ
 Како оваи учитель беспосленъ, оѣвѣ тот а.Н
 Изъ овога лепог'ѣ дружества струже, ствни гѣв
 Съ покунѣным' оушима ошаренъ;и оѣвѣ еи А
 Пошто Госпе за шалу незнаду, ѣвѣи уѣ отШ
 Па кадъ држе да ии когодъ пеца,
 Скоче люто на тогъ чудногъ светца,
 Безъ каштиге па га пепуштаду.

92

Тако видишъ украсно дете Іошо, гмољно нѣжвѣТ
 Како оваи сотонякъ се, вразиѣж ѣд о ѣѣтѣИ

Как' одъ муке ено се окоц'о,
 И нанъ одъ свуд' навалили врази;
 Зато нѣг'вымъ да непроѣшъ трагомъ,
 Слушай мое и упамти слово,
 На ти неће ово быти ново,
 И доволянъ быѣшъ судбе съ благомъ.

93

Гледай само кудъ годъ яданъ проѣ, но
 Свакий главу одъ нѣга окреће,
 И кадъ гди годъ међу люде доѣ,
 Свакий садъ се одъ нѣга одмеће.
 Бѣже одъ нѣг' к'о одъ живе ватре,
 Горе него и одъ саме куге,
 Ербо знаду да ће быти руге,
 Да є справлѣнъ како да и сатре.

94

Онъ то види, па како и гледи,
 Изъ очію варнице му скачу,
 Часомъ модри, а часомъ пребледи,
 Часомъ пламти, взоръ му раванъ мачу,
 Коракъ кратакъ, ходъ му непостоянъ,
 На све стране отворене уши,
 Да све чуе, па све да угуши,
 Што живити свакъ є недостоинъ.

95

Изъ тог' на све ено мрзи люде,
 Грди, ружи, гди годъ кога стигне,
 Сви су нѣму варалице юде,
 Богъ на страшный судъ да и притегне,
 Сви веѣ то су заслужили давно,
 Како живе, и што мукомъ раде,
 Онай овом' какве дае яде,
 Овай оном' како плаѣа равно.

96

Покрай ове стои она мрзость,
 Кою носи у свомъ срцу Гимонъ*)
 Тежко оном' кога ова лютость
 Спопадне, тай него Лаокоонъ**)
 Страда горе, нѣга боль тиште
 Кое мозакъ и срце му гризу,
 Никогъ себи непуштаю близу,
 Савъ светъ дижу на грозно спалиште.

97

Ил' е она сбогъ увреде людѣй
 Или мозакъ покваренъ е раѣа,

*) Атинянинъ, познатыи човекомрзаць.

**) Троянский свештеникъ са своя два сына одъ две град-
 на змиюрине уморенъ.

Или съ собомъ донесу є ѣуди,
 Ил' є легло црног' тежкосерѣа;
 Єднакѣ оногъ съ кимъ є завладала
 Киньи горе одъ люты аспіда,
 Нит' се може одъ ньы да извида,
 Докъ га рака ніе заронила.

98

Истина є поводъ пруже люди,
 Када срце разцвелѣно газе,
 Кадъ опоріи, силеджіе, худи,
 Стаю ногомъ за вратъ, те с' омразе,
 Ал' ню опетъ никадъ незаслуже;
 Єрѣ су люди, людма простит' валя;
 Тымъ се тога страшила избавля,
 Тымъ се они на добро задуже.

99

Ако кварном' у мозгу се раѣа,
 Трогуба є насъ самы кривица,
 И коя насъ саме увекъ сгаѣа,
 И горкы є мука' виновница:
 Зашто нисмо избѣгли повода,
 Зашто вольно предасмо се ньойзи,
 Преко силны неумѣреностій,
 И издайство дажливы довода'.

100

Кадъ намъ наше намету є ѱуди,
 Па са ѱима и она насъ таре,
 Заслужимо да насъ спале люди,
 И вѣчитымъ заборавомъ сжаре;
 Забранѣне єрь то даду сласти,
 Што окоо насъ мало време лажу,
 А после намъ све радости смажу,
 И предаду презира срамности.

101

Кадъ у гнѣзду црногъ тежкосрд'я
 Излежесе, да га после каля,
 Треба иматъ са тимъ милосерд'я,
 И паштитъ га, да є съ себе сваля;
 Време, судба, и узроцы другии
 Кои нису у ѱоговой руцы,
 Той немарно предаду га муцы,
 Па се смѣю гди подлеже куги.

102

Опеть зато одъ ѱѣ се уклопи,
 И чувай се да те неосвои,
 Єрь горега, зла кое уропи,
 На бѣломе свѣту непостои,
 Видишь како Мрзанъ люто страда,

Сваку радость самъ тура одъ себе,
 Па поамно ѓднак' самъ на себе
 А край тога и свакъ нань напада.

103

Нити жели изићи међ' люде,
 Нит' га овы у свом' дружству трпе,
 Мисли тамо овамо му блуде,
 Мрзость само траже да поцрпе.
 Животь му є ледена тамница,
 И у овой онъ родъ окаяный,
 На вечите муке осуђеный,
 Душа му є людїй отровница.

104

Свакогъ зає, никогъ непоштеди,
 Ником' честне недопушта мисли,
 Тврдо држи на то свакий гледи
 Да му кожу са леђа огули,
 Да му име лукаво оцрни,
 Сви су риси, грабљиви и холи,
 Угризаю да срце заболи,
 Мукло даве, съ поля добротворни.

105

Ньи се клони, а самоћу тражи,
 Да бы напасть обишлага горка

Колиба му праховита важи
 Више него Палата висока,
 Дружбу чини са звѣровма дивльимъ,
 Постелю му ладна стѣна пружи,
 Корень дневну за рану послужи,
 Празанъ трули, а држисъ помльивымъж итии

106

Какву зато каштигу заслужи,
 Човеческий што савъ родъ издае,
 Предъ истиномъ пакостно обтужи,
 Смртне себи самъ ране задае? —
 Нису люди сви зли и opakii,
 Међъ ньыма е многа райска душа,
 Коя добро и честито слуша,
 И надъ свачимъ миръ поштуе сладкый.

107

А свакъ себе какавъ е изъ нутра
 Непознае, ил' познае тежко,
 Ма се глед'о и данасъ и сутра.
 А сбудел' се, то е одвећъ редко;
 Што му яко ласка свойлюбие,
 Па му свагда показуе страну
 Нѣга самог' лепу, одабрану,
 И съ тымъ за се нѣга придобие.

108

Онай само клонисе одъ людій,
 И ньювог' заплашисе дружба,
 У ког' сумня обитава грудій,
 И онъ ньиногъ непознае чувства;
 А тай кои безъ разлога мрзи,
 И одъ ньиног' далек' бѣжи круга,
 Нити има, нит' ѣе стеѣи друга,
 Нит' ѣе знати шта су братски узи. *)

109

Човекъ онда текъ кадъ съ людма живи,
 И узаймно сообщава мисли,
 Позна себе, и осети сивый
 Да е сокоо у дѣлу и мисли:
 Ова нѣму красный животъ даю,
 Тай му каже шта е и самъ овде,
 И какове даю му се згоде,
 Кое предъ нымъ у безсмртность сяю.

*) Т. е. онъ ѣе люде зло разумѣти, и тако се братске
 любви лишити.

ОБРАЗИ ЖИВОТА.

КНЬИГА ТРЕТЯ

1

Твой є животъ, дѣте мое, красанъ,
Съ тобомъ имаю пуно задовольство,
Гледай да є и одъ садъ ти ясанъ,
Пази да те неслада іогунство;
Єръ ѣе мои залудъ быти труди,
Та наука кою теби пружамъ,
Коя твое стазе кити съ ружамъ,
Одбиѣесе одъ твоє грудій.

2

Занеѣшсе, и у бурной вреви
Коя мирногъ мукло узбунюе,
Прегрлиѣешъ то, што ти по цреви
Мореѣ' отровъ умилято блюе.
Я бы свиск'о, да те гледат' морамъ,
Гди ми гинешъ, а помоѣи немашъ,

Копишъ, за гробъ известанъ се спремашъ,
А я празанъ гледаоць тумарамъ.

3

Зашто да бы тако ти се смркло,
Да ти никда срцу неодлане,
Зашто сунце да бы ти помркло,
А безъ наде, да л' ти кадгодъ сване!

Юнакъ буди, па се држи снажно,
Кадъ се мора да се почне борба,
И пеленомъ напунисе торба,
Што освоишъ на небу е важно.

4

Я, кои самъ борюсе овде,
На то полъ извешћу и тебе,
Казаћу ти путе и заседе,
И како ћешъ бринут' се за себе.
Да непаднешъ међ' буссию врага
Изненада, па да те несвлада,
И до грла неокуе млада,
Ил' оправи безъ найманѣг' трага.

5

Прођел' борба, па ты свладашъ врага,
Господаръ, по разуму се владай

Оштаръ буди, злом' твог' преѣи прага
 Недай, увѣкъ злу с' одъ нѣга надай.
 Човекъ буди, па свудъ людски ради,
 Што е гадно немрчисе съ тyme,
 Што е красно искити се съ нѣме,
 У свом' верту любичицу сади.

6

Ако среѣна високо те попне,
 И постави да ты съ людма владашъ,
 Трпитъ' немой да предъ тобомъ копне,
 Немой да имъ блаженство подкрадашъ.
 Власть и сила нѣе на то дана,
 Да сатире, руши, и обара,
 Веѣъ да криво исправи, и кара,
 Право пази, одбрани одъ раана.

7

Юштъ и томе правацъ даде правда,
 Право му е поставило анте,
 Ове преѣи, дочека те кривда,
 Искрше те црног' срама санте.
 Ласкателя' увѣжбана чета
 Кадъ се твога недотакне ува,
 И ты туѣег' непоцепашъ рува,
 Свакъ подъ тобом' красна има лета.

8
 Ето имашъ предъ очима Влатка,
 Гледай како играюсе съ ньиме,
 Три, четири удворице глатка,
 И онъ ньима прода свое име.
 Онъ кукавацъ држи све е преко,
 Неугодно, сурово, неважно
 Што е пуно слободе, отважно,
 Отворено, одъ лажи далеко.

9
 Мисли да му Правко не преданъ,
 И да нѣму ревностно неслужи,
 Ёрбо не робски пузитъ вреданъ,
 И на криву силу му се тужи.
 Свако словце право изречено,
 Кое душу велику казуе,
 Кодъ нѣга е ружно замрчено,
 Непокорно, гордо с' показуе.

10
 Здравко, кои истину му каже,
 И што скриви радъ нѣга исправля,
 Противанъ му власти се покаже,
 И нѣгову срамоту понавля.

Душанъ тежи да му отвращенъ
 Одъ истине извади изъ грудій
 А онъ држи тай се еднакъ труди,
 Да му на вратъ баци развращенъ.

11

Ти нелюбе нѣга, неслуже му,
 Вѣрне како што послуже слуге,
 Дакле нек' се торняю у яму,
 Те су за нѣи приличне заслуге.
 Па колико нек' почине добра,
 Нек' одъ срца одбію му ноже,
 Опетъ ништа све то непоможе,
 Безъ милости ерѣ се бостанъ обра.

12

Ласко собори умиляте рѣчи,
 Оне нѣму усхићую срце,
 Съ нѣима пламенъ у постанку сгнѣчи,
 И изъ срца напіесе крвце.
 Све лукаво, и што люто, свара,
 Све подмукло, неприятно, грубо,
 Покривало у ово трогубо
 Вѣштъ умога, па избѣгне кара.

13

Свако словце медено искаже,
 Ма да лягу съ нѣимъ на се навуче,

Тымъ велику услугу укаже,
 И Влатку се подь кожу увуче.
 Садъ светъ цѣо нека нань повиче,
 Све є всеуе, изъ тог' злоба зія,
 Самогъ нѣга гледи да убія,
 На любимца кадъ нѣговогъ шиче.

14

Лажанъ єдно садъ говори нѣму,
 У истый паръ са свимъ мисли друго,
 И да хоѣе по мору синѣму
 Водиѣ га, а крозь слово пруго,
 Углаѣено, замазано лепо,
 Рекао бы истина є сама,
 А то голе лажи пуна яма,
 Влатко за тымъ поводитисе слепо.

15

Подгузанъ га байномъ майсторіомъ
 Води за носъ, па кудъ жели съ нѣмѣ;
 Онъ истину съ тайномъ вѣштаріомъ.
 Прекріе па хитро кое съ чимѣ
 Забавля га, весели, занима,
 Докъ и желю за нѣомъ неизгуби,
 Онда више ни часка негуби,
 Таки снагу господара прима.

16

Съ четомъ гадны свои содружника
 Са нѣговымъ титрасе воляма,
 И у дружству овы союзника
 По нѣговымъ ширисе поляма.
 Што є добро, то за свой кошъ спреми,
 Што валяно наѣе, оно стегне,
 Аколъ кои робъ на нѣга регне,
 Гди га сунце неос'я опреми.

17

Садъ текъ жельи, страст'ма пусти узду,
 Оно быва што оне зактеду,
 Ту с' непази на пристойность уду,
 Ма шта было, само нек' воледу.
 Гули, дави, мучи на тенани,
 Пишти роблѣ, кошулицу даде,
 Нек' онъ закте и живогъ предаде,
 Влатко спава сладко у незнани.

18

Подгузанъ є постар'осе за то,
 Да с' до нѣга непротури бѣда.
 И онъ тврдо осланясе на то,
 Да у своіой кући нема вреда.

На собствене очи свое хоравъ,
 Што опази то на туђе види,
 Зато никадъ и незна гди бриди,
 Гди є тѣлу на собственомъ ранявѣ.

19

Ето са тымъ на нѣга несреће,
 Она одъ садъ тераће га ва векъ.
 Туђа кривда славу му сатреће,
 Зла туђега нанъ се свали лелекъ.
 Єли право? — Зашт' се даде мазит'
 Зашт' си мозгомъ даде окренути!
 И ласканю срце му дирнути! —
 То витежки валяло є сгазит'.

20

Ласканѣ є, тако мудри кажу
 Гаданѣ занатъ, и срамоти яко,
 Юштъ и у томъ сви се они слажу,
 Да ће бити, к'о што бы до яко:
 Оно и том' ком' се даю ласке,
 И ономе кои ласка ячем'
 Наудиће жестоко у свачем'
 Ту ће бити кіямета праске.

21

Ласко, вѣруй, ништа друго неће,
 Већъ да волю, склоность другога позна;

Зато окоо свакога облеће,
 А кадъ оно што му треба дозна,
 Прилеписе па лукаво служи,
 Фали, хули, потврђуе, суди,
 Одобрава по другога ћуди,
 И подиже кое незаслужи.

22

Нитка слово диже до небеса;
 Куе Празка стихове у звезде;
 Твртко чини милости чудеса;
 Съдоглаваць нема длаке седе;
 Ђубретара чистота е сама;
 Селумила врстна кућаница;
 Узвiойла скромна радилица;
 Обайгора цѣломудра дама.

23

Кукавица юнакъ одъ мейдана:
 Блебетуша витiя е славный;
 Трчилажа вѣра поуздана;
 Блесановићъ мудраць одабранный;
 Сурововићъ истину искаже;
 Тiрановићъ каштиге подѣли;
 Убоевићъ чести бораць смѣлый;
 Силеджићи што е њино траже.

24

Овай, и іоштѣ нѣговѣ єданѣ братацѣ,
 Кой саме одѣ мудрости тежке,
 Свакда съ людма двострукѣ игра танацѣ,
 Сиплю рѣчи, кое и витежке
 Кадѣ што душе обчинитѣ успѣду,
 И мудраца за собомѣ повуку,
 Па кудѣ желе тамо га одвуку,
 Съ слабымѣ къ цѣли съ полѣ муке доспѣду.

25

Тежко слову противстатѣ є нѣиномѣ,
 По свомѣ тѣлу као жива теку,
 И съ магіе волшебномѣ обчиномѣ,
 Сваку мозга жилицу протеку,
 Съ тымѣ обаю, окрену, обчине,
 Па по вољи куда желе воде;
 Съ нѣимѣ се отцу мачѣ у грудѣ забодѣ,
 Съ нѣимѣ су куће премноге потрене.

26

О! страшна є ова фела куга,
 Нема рода опаснѣгѣ змѣя;
 Када тебе смртна мори туга,
 Кадѣ ти сѣ душа навлакатѣ извѣя.

Опіенъ се у сластима валяшъ,
 Држишъ да ѿ са чашама срчешъ,
 Да отъ мила по раеви трчешъ,
 А ни у сну немислишъ да — саяшъ.

27

Єднакъ піешъ, єднакъ си жеданъ,
 Што годъ піешъ више, жеднишъ више,
 А незнадешъ да си съ тога бѣданъ,
 Да ти животъ са тога усише.

То є отровъ сладакъ и пресладакъ,
 Кадъ се піе све тѣло осласти,
 Цѣло быше обузму прелести,
 Животъ меднымъ усхитомъ є жаракъ.

28

Душа благог' пролећа т' облеће,
 И мирисе сисашъ са сунашца,
 Май ти любкый чистог' ютра слеће,
 Психе нѣжна пире те усташца.
 Ал' напрасно санъ овай прелети,
 Пратиоцы измакнусе овии,
 А ужаси обузму те новии,
 Мучительи нападну клетии.

29

Поѣи, текъ се на сокакъ помоли,
 Са сви страна у тай ма зазвони:

„То є онай што се ненамоли,
 Треба да му наопако звони.“ —
 А ты дивльїй по народу бацашъ
 Погледъ, шта те зачудишъ се снађе,
 Одъ свудъ клетве што могу найгрђе,
 Ты одъ тежкогъ ужаса заклецашъ.

30

Мати тражи сына когъ си затр'о,
 Отаць иште хлѣба дѣцы гладной,
 Ты си нѣга до корена сатр'о,
 И предао патнѣ руки хладной.
 Онай иде умотанъ у дронякъ,
 Овай бѣсанъ чупа косе съ главе,
 Отчаянѣ, неволя га млаве,
 Другый нема у кеси ни цвонякъ.

32

Да кайгану на ватри осоли,
 Иште жена цигло крайцарицу,
 У кући іой нестало є соли,
 Онъ сироманема потурицу.
 Срце стегне, очи къ небу дигне,
 Грудн пуне испусте уздисай,
 До Бога се однесе „помагай!“
 Тражи да та нужда тебе стигне.

31

Свѣтлый праздникъ єданъ у години
 Освануо, да све развесели,
 Мирко кука трулой на подини,
 Бога моли да га къ себи сели.
 Одъ три дана крче гладна црева,
 Жена ядна одъ глади посрѣ,
 Бесна, гладной дѣци вратъ заврѣ,
 У кући є отчаяна врева.

33

Цича сева, црвь у кори с' скоца,
 Дрво пуца, вукъ с' у лугу смрзо,
 Њутко нема у авліи коца,
 Крчагъ му се у соби замрзо.
 Одрончано онъ огрѣ жебе,
 Деца теке у сламњачи живе,
 Жена плюскомъ суза се умива,
 Куне животъ, и тебе, и себе.

34

Ты опаз шь ово па се сгрозишъ,
 Крвь у жилам' охладни, па стане,
 Сузомъ топломъ образе оросишъ,
 Да ти само малчицо одлане.
 А толико ко є узрокъ зала?
 Ты! — што лютогъ неразумно!

И іоштъ люђу нѣгову дружину
 Пусти на се и свою судьбину,
 И трпи га да узъ тебе каска!

35

Онъ є, али подъ твоіомъ обраномъ,
 И подъ твога имена печатомъ,
 Како ктео са овомъ забраномъ
 Трговао, к'о съ своимъ занатомъ.
 Теби очи садъ блескомъ запуши,
 Садъ меденымъ улови те рѣчма
 И двострукимъ преокрене вѣчма *)
 Садъ пакъ яде сможденѣмъ затуши.

36

Ласка дакле, када заповедашъ,
 И подле му чувашли с' дружине,
 Онда тврду на столицу седашъ,
 И прогона избришешъ тврдине,
 Ярамъ кои обара те скидашъ,
 И вратъ горе слободанъ подижешъ,
 Волѣ жижакъ слободанъ зажижешъ,
 И самъ себе себи неукидашъ.

37

Ако стоишъ да слушати морашъ,
 И да волю подъ туђу се скланяшъ,

*) Вѣче — совѣтъ.

Немой да се съ самымъ собомъ шорашъ,
 И самъ себе презреню подкланяшъ,
 Немой себе понизити тако,
 Да истину са намъромъ вређашъ,
 И са знанъмъ узъ лажъ е споређашъ,
 Време дође, освети се яко.

38

Нек' си какъ ва намак' о богатства,
 Сребра, злата, и каменя драгог',
 Нек' си свѣтлог' дотак' о с' покућства
 И одъ роба негда голог' нагог',
 Уздиг' осе међ князеви седит',
 Какъ ва може утѣха ти бити,
 Можешлисе радости напити,
 И тврдъ бити на ник' да поблѣдит'?

39

Кадаръ ниси утушити тако,
 Да на време одъ времена люто
 Небоцне те, ма ты како яко
 Упеосе, држао се круто,
 Оно што се у теби залегло,
 Што е правда одредила на то,
 Да исплата свему буде за то,
 Што разума правог' не легло.

40

Кадъ то тебе мамузати стане,
 У ребра ти улеже се бооля,
 Тролѣтница у срцу ти плане,
 Ето тоби яда' и неволя'! —
 Сѣдашъ за столъ одъ слонове кости,
 На нѣму се вкусна ела пуше,
 Тебе тишнѣ хоће да угуше,
 Мука садъ башъ хоће да пакости.

41

Соба ти е лепше одъ нѣ нема,
 И по соби блистаю се ствари,
 Тебе гриже бычъ петострукъ лема,
 Суморность ти добру волю квари.
 Софа, завѣсь, на нѣима су ройте
 Одъ дамаске, па црвене гране,
 А ты вичешъ: „залечте ми ране,
 Ил' ми пѣсму мртвачку запойте.“

42

Стои надпись на великой чаши
 „Милостивом' добротвору,“ ову
 Отцеви ти поклонише нашии,
 Што су у свомъ ести смѣли крову:
 Грозна слутня очи ти обае
 И ты читашъ „грабителю сильном'“

Као да си са рукомъ насилномъ

Ню отео одъ сироте рае.

43

Овиі плоди твои се носе труду,

Кадъ на сладкогъ Ласка угледаше,

И наумишъ да ниси залуду

Овде, па съ тымъ радо занимаше,

И удворитъ свакако с' потрудишъ,

А кадъ видишъ да заслужише,

Изласкати исто онда ти е,

Кадъ изласкашъ онда оштро гудишъ.

44

Ал' е болъ тог' се чедо! мани,

И склони се латитъ правогъ пута,

Съ тимъ нек' с' дичи ко хоће, небрани,

Онъ тог', а ты држ се правде скута;

Вѣруй мени! а то мудрии кажу,

„Болъ добаръ гласъ,

„Него златанъ пасъ“

То неведе да очи замажу.

45

Кадъ се овог' уклонишъ бѣлая,

Пази да се Лажану нелепишъ,

Онъ врстниі не одъ силая,
 А свуда се утисне на юришъ.
 Два нестану да онъ треѣый не,
 Дружства нема гди се неутисне,
 И ту другый несме ни да писне,
 Самъ онъ плюсакъ буйны рѣчій лие.

46

Ал' ни друга одъ истине не,
 Три нек' рекне, две су дометуте,
 Кадъ онъ дѣло другом' каже чіе —
 Велил' рѣчи, те су преметуте,
 Те су друго руво задобиле
 Сасвимъ, нег' є у как'вомъ ии прима,
 Све што лепо на нѣма є сними,
 Кодъ нѣга су свакоме злобиле.

47

Казуели што ко годъ уради,
 Старый нѣговъ и ту влада адетъ,
 Страног' доста и овде усади,
 Правом' путу не ни мукаетъ.
 Одъ црнога онъ направи бело,
 Одъ комарца уватогъ магарца,
 Одъ скакавца брадатого ярца,
 И ту нѣму нецрвени чело.

48

Свуда нюшка, свуда носъ забодѣ,
 Онде ниче гди се и несѣе,
 Онъ све знаде, нит' и комъ слободе
 Дае свое да знанѣ извѣе.
 А све саме пресне суче лажи,
 И ту срца онъ несгрева свога,
 Да обмане све ии до єднога,
 Са тымъ гледи да люде разблажи.

49

Сада єдно а до часа друго,
 И о истомъ и противно каже,
 Садъ є кога ѣаволски изруг'о,
 А до часа у звѣзде га диже;
 Сада како за нѣга є болѣ
 И старіем' и равном' бесѣди,
 Єднак' има вѣсти у засѣди,
 Безъ разлога и одъ свое волѣ.

50

Съ нѣма вѣште засѣде направи,
 У нѣи што є смыслио улови,
 Кадъ то има, онда се исправи,
 Онда холо тресе са зулови.
 Гди што наѣе помамно приграбви,
 Безъ обзира у коренъ потлачи,

Ил' на смртне ране одалачи,
Што му спречи, и не да да граби.

51

И то нек' є — ты на твои леѣи
Юцо носит' неѣешъ што ѣе съ тога
Нѣга стиѣи, нит' ѣешъ зато блеѣый
Ты морати изиѣи предъ Бога:
Онъ ѣе свое одкаяти грѣхе,
И са свои исплатити леѣи,
Као злотворъ одъ сотоне грѣый,
Быѣе тужанъ одеранъ на мѣхе.

52

А ты слушай што нѣга постиже
Па се чувай да не патишъ тако,
Промотри га мало и изъ ближе,
Ал' се къ нѣму непридружи како:
Чистъ, пріятанъ, и врлом' у вољи
Быт' да можешъ, и да съ ведрымъ челомъ
Опростише са своимъ опеломъ,
Ненаѣесе гласъ ти у невољи.

53

Зато немой ни мало да маришъ,
Што га друге одликую луде,

Незажели да се сбогъ тог' спаришъ
 Съ нъиме, да те исте непохуде:
 Благородство характера твога
 Нек' є теби доста, — оно само
 Више вреди, нег' све славе тамо
 Што се даю одъ рода низкога.

54

И ово бы за те добро было,
 Да пре него ком' се повѣруешъ,
 Све непримашъ то што ти є мило,
 И съ чимъ мислишъ да се услађуешъ.
 Кадъ га слушашъ, чуй га, па за себе
 То задржи, што є торокао,
 Добро скувай шта є изрекао,
 Да те како мукло неогребе.

55

Я самъ многу так'ву наш'о слуту,
 Коя онда у радости гуче,
 Када сваком' когъ сретне у путу
 Подъ кожу се може да увуче.
 Зато драгу да стигне намѣру,
 Сваке сласти у бесѣду лійне,
 И ма како другога судбине
 Нек' се тиче онъ ніе у миру.

56

Овде што є пре поль часа чуо,
 И своіомъ се завѣріо чешћу,
 Туђе ник'да чут' то неће уво,
 (Са как'вомъ бы єрь другчіє свешћу
 Погледати у очи ти смѣо),
 То садъ исто и теби и другом'
 До мало ће часа и подъ ругомъ
 Торокати, да бы как' успѣо.

57

И изъ тебе што извуче тако,
 Чимъ се съ другимъ, кадъ тебе остави,
 Састане, то на ма да пресладко
 И кодъ нѣга име себи справи,
 Све одъ рѣчи до рѣчи искаже,
 И што с' нѣга тиче и нетиче,
 Што рекосте и што не, исприче,
 И то съ лепым' мастима намаже.

58

Тог' се чувай, предъ нѣмъ єзыкъ вежи,
 Па се онда одъ нѣга неплаши,
 А онда се на нѣга ромежи,
 Кадъ те хоће силомъ да поплаши,
 Па ће таки далеко побећи,
 И више ти досадити неће,

Еръ се двапутъ тежко на то креће,
Одъ чега є морао утећи.

59

Тай ти, можешъ вѣровати тврдо,
Неће бити никада опасанъ,
Ербо и самъ люто є замрд'о,
Кадъ га снађе часакъ смртоносанъ.
Зато быће и најболъ ово,
Гди се морашъ сукобити съ њиме,
Презри, па га негледай, и съ тиме
Быћешъ миранъ ты, и твое уво,

60

Али ако отворишъ му уво,
И онъ види да га слушашъ жельно,
Онда гледай нигди око суво
Неће бити, нити се темельно
Миръ ће моћи утврдити онде,
Гди годъ доспе да свой носъ забоде,
И лакомог' єзыка слободе
Даръ ужива безъ пажнѣ незгоде.

61

Њимъ раздраженъ брату рођеноме
Братъ ће киванъ ножа до корица

Да забодє у срце, кивноме
 Као врагу люта потурица.
 И нека су до подъ сѣде власи
 Два пріяна єдна душа была,
 Чуюћ' нѣга сада су испила
 И савъ талогъ мржнѣ са таласи.

62

Видишъ тамо све є узбурлано,
 Све є изъ свог' избієно реда,
 Све є люто ту узколебано,
 Нигди право', любовног' изгледа! —
 Єсил' тога радъ дознати узрокъ,
 Што є так'ве поправіо яде,
 Ове, вѣруй, утворє су гаде
 Те створилє, то є нѣовъ урокъ.

63

Одъ овакы далеко нестое
 Они, (кои макаръ никакову
 Да намѣру у томе неспое),
 Што навику стеку овакову:
 Чимъ са кимє рѣццу проговоре,
 На ма тргну то иззапојса,
 Што є туђег' извѣстіє гласа,
 И што чую таки изговоре.

64

Немал' кога ком' бы исказали,
 Што су чули одъ Петра и Павла,
 То бы тамо и амо базали
 Да ии не бы прилика обишла,
 Коіой таки шаптали бы ново
 Што су чули, и што Сима рече,
 Како Станка Мойсило опече,
 И какво є Пантелійно слово.

65

И то са свимъ просто, беззазлено,
 Нит' хотеѣи ни мислеѣ' на ружно,
 Веѣъ што имъ є срце научено,
 Да у нѣму ништа нїе сужно.
 А и зато што є єзыкъ свик'о
 Парлапати, да се неуквари,
 И пре добро ништа да несвари,
 Докъ іоштъ нїе на полъ извик'о.

66

Нѣму є све єдно, нит' онъ пази,
 Коѣе и шта говори, и шта ѣе
 Другый реѣи, ил' да незагази
 Сбогъ чег' и самъ тежко се опраѣе,
 Ил' што другогъ у неволю баца,
 А овамо и срцемъ и душомъ

Рвао бы за нѣга се съ Лушомъ,
И кудъ хоће смѣло зань да гаца.

67

Онъ негледн бл' у томе дружеству,
Ком' у сирднѣи ил' сбѣяюћ' шалу
Рѣчи вели у пуномъ витѣйству,
Онай кои и погрѣшку малу
Строго црнѣи за порокъ прогласи,
Ил' башъ и самъ онай кои вреба
Да улови кога давно треба,
И когъ жели свудъ зло да разогласи.

68

А, я, — нек' е пропасть отворена,
У ню нека стрмоглавце тури,
Самогъ себе, друга изнурена, —
Опетъ оба на ока зажмури,
И ѣзыку незаузда уста,
Мелъ пустѣи као воденица,
Докъ ии оба враж'я голеница
Непритисне, смлави, сатре пуста.

69

Често я самъ у различномъ дружеству
Многу такву слушао суклату,

Гди безъ главе прогона свирѣпству
 Излажесе, и честь у злопату
 Свога присног' и іоштъ бранителя
 Баца, а да зашто, ни поль яда
 Было не бы, већъ да се изяда
 Тобож', и да казни мучителя.

70

Кои тежке ньой задае муке,
 И живота у радостій чашу
 Щедро сипа патнѣ каплѣ горке,
 Сланомъ труе коя крѣпи пашу.
 Ал' самъ и то у истый паръ дозн'о;
 Проганяный тако тай мучитель
 Да е отацъ быо, или супругъ,
 Силомъ кои недаше, да недугъ
 Спопадне ии, бѣдный удручитель.

71

Кадъ се на тогъ огадити валя,
 И одъ нѣга побѣћи далеко,
 Као одъ тог' што душу укаля,
 Отровъ сипа у врлости млеко,
 И овога за узоръ недржи,
 Што се сваког' измѣнюе часа,
 Садъ овамо, а садъ гамо баса,
 А садъ опетъ као ђаво пржи.

72

Колико є у дану часова,
 И колико у часу минутій,
 Толико є почето послова,
 И толико опетъ прекинуты.
 Сваког' часа другїи му основи,
 Сваког' сата другачіе мисли
 Пуне главу, онъ по ньима числи,
 И са празни бависе санови.

73

Нека ко годъ нашали се само,
 Па нека му као збиля рекне:
 „Остави се тога, оди амо,“
 Онъ то таки чини, па съ тымъ спрегне,
 Садъ є што годъ и за свою срећу
 Учинити тврдо науміо,
 Ал' нека се ко годъ нашалио,
 То оставля и за празну врећу.

74

Сто є пути заклео се небомъ,
 И поштенѣмъ собственог' имена,
 Да се неће играти са лебомъ
 И са срећомъ рођеног' племена.
 Ал' ето ти мигнул' само окомъ.

И макнули шалећи се прстомъ,
 На ма трчи, ма да частнымъ крстомъ
 Друзи нѣга преклиню, ил' Богомъ.

75

Нек' се присном' закл'о пріятелю,
 „У невољи оставит' те нећу,“
 Нек' завѣри свомъ се ранителю,
 „Самртну ти ужећићу свећу“ —
 Зато олетъ измѣнесе лако,
 И што данасъ одважно изрекне,
 Као ништа сутра данъ порекне,
 Мисли то ће проћи га на тако.

76

И што срећу ближнѣга оснива,
 И што добро име му утврди,
 То безъ слутнѣ на зло онъ поткива,
 И безъ злобе неатно погрди.
 Єръ сада га нападоше ђуди,
 Па изъ срца, и главе, и грудій
 Прогонише што є благы людій,
 Те онъ смутнѣ у невољи блуди.

77

А некъ и та, за којомъ мре, желя
 Већъ єданпутъ тежко испунисе,

Онъ се гнуша, и сладкогъ веселя
 Ни часъ нема, за другимъ киньисе.
 И тако ће докъ є у нѣмъ душа
 Еднакъ грамзитъ за онымъ што нема,
 Кадъ достане на друго се спрема,
 Што немисли оно непокуша.

78

Тога, душо, далеко се клони,
 И изъ єдне са нѣмъ не пій чаше,
 Та те на зло ако и несклони,
 И доброгъ ти необриче више.
 Смрти она ако и неноси,
 И поруге небележи лягомъ,
 Алъ те гаднимъ нагрди пртлягомъ,
 Съ тогъ се честитъ одъ тебе поноси.

79

Кадъ съ тогъ честитъ тебе се поносѣ,
 То сбогъ овогъ што самъ науміо
 Навѣститъ ти да те незаноси
 Исплюваће: да бъ се понизио,
 И то што є у теби избрано
 Оскверніо, срамно потлачіо,
 И протува, гада съ наквачіо,
 На срамоту томъ што одабрано! —

80

Шта є, велишь, за Бога милога
 То? и как'ва то є аветиня?
 Кажи ми, є опиши до слога,
 Слово твое мени є светиня! —
 Слушай: да те укорь непостигне,
 И съ презиромь да те врль негледи,
 Клон'се оногь што зелени, бледи,
 Кадь предь нымсе онай образь мигне:

81

То є Блатань за нѣга си чуо,
 Онъ се држи да є одь све браће.
 Наймудри, зато комадь труо
 Пружаю му, и издрте гаће.
 А за цело што друго, па болъ,
 Реки с' немож' да є заслужио;
 Еръ є люде тако задужио,
 Сва му мудрость чудне быя волъ.

82

Она ништа недржа за свето,
 Ништа што бы одабрано было,
 Небыяше честно ништа клето,
 Ништа вѣре што бы заслужио
 Как' мислю, тако и чиню,
 Себи равну бирао дружину,

И осталу до циглог' множину,
За врстніе да бы у сну снію.

83

Некъ се кои са мѣста помакне,
Некъ се види на улици само,
Већъ онъ вели: „тай ће да умакне
Гди но ніе све людски, валяно.“

А кадъ ко годъ совѣтуе друга,
И другчіе чинити му вели,
Онъ за увѣтъ ово држи смѣлый,
Съ коимъ лисаць друга свога руга.

84

Кадъ се онай ког' є срце меко,
Узъ неволю ближнѣга исплаче,
Претворца є одъ нѣг' име стек'о,
И гори є нег' лукаво маче.

Ко за свога доброг' пріятеля
Са многомъ є рвао се Хідромъ,
Онъ га лютомъ прозове Ехідномъ:
Гледи, вели, те слабіегъ спеля.

85

И тогъ, кои изъ любовног' срца
Гледи сваком' да помоћи може,

Са бзыкомъ поганымъ иззврца,
 И тай, вели, бува исподъ коже
 Доста има, и труди се яко
 Да докаже: та нису зактепа
 Кома другом' да помогну дѣла,
 Већъ се люди съ нѣима лове тако.

86

Да у плану (когъ му самъ подмете),
 Живо нѣму помогну, и радо,
 И съ тымъ хоће цѣо светъ да смете,
 И пре него што бы се изяд'о,
 За намѣру свою осигура
 Са сви страна себе, и успава
 Люде, тако да надъ собомъ лава
 Пусте владат', да ии после гура.

87

И све, ма шта ко нек' чини, каже,
 На еднако кодъ нѣга испада,
 Све се вара и пресно се лаже,
 И благо се людства свудъ подкрада.
 Све се гледи лукаво омести,
 Све занети, све майсторски лепо
 Обманути, съ тымъ лаглие слепо
 Преко воде жедно се превести.

88

И то ніе изъ овогъ извора,
 Како нама мудри веле люди:
 „Да се томе срце намъ отвора,
 Когъ су наше већъ познале груди.“

Онъ то тако мисли и бесѣди,
 Што му худо совѣтуе срце,
 Кое жедни напитки се крвце
 И ликуе кадъ є ко у бѣди.

89

У незлобность и стидъ невѣруе,
 И за болю онъ незна доброту,
 Непознае нит' се увѣруе
 Лепог' срца у просту дивоту.

Свакъ кодъ нѣга неваля и грѣши,
 И тай когъ іоштъ ни видіо ніе,
 Свакъ є люћый ил' одъ Капске зміе,
 Ил' одъ лава кадъ крвити спѣши.

90

Зато, да те подлогъ презире
 Честить, Іоцо, лепо мое дѣте,
 Да одъ тебе братацъ незазире,
 Ове мое утуби совѣте:

„Ты немисли ни о коме ружно,
 „Свакъ є добаръ честити су люди;
 „Зао само онай, когъ зле ѣуди
 „Злымъ покажу кадъ тлаче бездушно.

91

„Добро найпре о свакоме мисли,
 „Добро срце свагда добро суди,
 „Па ако се у томъ и пречисли,
 „Съ добрымъ чувствомъ за нѣга с' пробуди,
 „У грудима кое честно дишу;
 „А та, вѣруй, да наплата валя
 „Цѣлог' єдног' живота, гди сабля
 „Неблестасе, пакости усишу.

92

Па съ тымъ славу кадъ си искитио,
 И тай немой да прегорешъ цвѣтакъ,
 Лепъ є и онъ, кадъ се доитио,
 Украшене душе ти имутакъ.
 Онъ мириши благовонымъ миромъ,
 Съ тога изъ сви упеньи се сила'
 Де га ника неотме ти вѣйла,
 Ма се рв'о и съ брзымъ зефиромъ.

93

А да она безъ престанка с' блиста,
 И поноси межу браћомъ дично,

И том' недай корову да листа,
 Кои грди самогъ тебе лично,
 И претвори у наказу ядну,
 Одъ кое се укланяю люди,
 И разплаше, страшниі су іой уди;
 Кадъ ій счепа знаду да пропадну.

94

Недай срце да съ њимъ лютость влада,
 И у кандже непуштай га нѣне,
 Гледай, Срђа како люто страда,
 Како яко забаталѣнъ вене!
 Докъ су лепшиі свитали му дани,
 Докъ є свакій пуштао га къ себи,
 Као жедниі за крвлю ястреби
 Кушао є свакогъ да обрани.

95

Чимъ се кои одапре му рѣчи,
 Ил' му с' види да га холо вређа,
 Ил' помисли, хоће да га спрѣчи,
 Хоће да му изрешета леђа.
 И нек' другіи нашале се малко,
 Нек' се говоръ нѣга и нетиче,
 Нѣга само гледе да обличе,
 Тврдо држи, па се одпре яко.

96

За найманю сваку бездѣлицу
 Плане пустый као огань живи,
 За премалу сваку пошурицу
 Помами се, съ очима искриви,
 Устма пени, ѣзыкомъ заплете,
 Цигерицу к'о гайде надува,
 Ал' никако немож' да с' издува,
 К'о пиле се у кучине сплете.

97

Незна ни самъ шта и како ради,
 Свѣтлость му є мозга помрачена,
 И са сѣнкомъ собственномъ се свади,
 Умѣрит' се незна, потлачена
 Єрѣ є свака и найманя искра
 Умѣреня, за разумъ непитай,
 Онъ є любый него змай,
 Самъ се съ собомъ титра.

98

У лютини све, свашта изрекне,
 И што срца у дубльини кріе,
 И на присногъ пріятеля дрекне,
 Нити штеди наймилие пріе.

Чини му се да све сатрт' може,
 Да тогъ нема, што є одъ нѣг' яче,
 Кадъ се стиша онда люто плаче,
 Онда кваси вреломъ сузомъ ложе.

99

Ал' каянѣ неползуе позно,
 Оно са тымъ што позніе дође,
 Све то већма убія га грозно,
 И на лако никада непрође:
 Сваку бѣду на вратъ нагомила,
 Са сви страна неволѣ навлачи,
 И те већма што може развлачи,
 Што њи већма може сагомила.

100

Съ поля врази запино му замке,
 И отровне нанѣ напрежу стреле,
 За што да се ухвати ни сламке
 Претанане нема, єрѣ одселе
 Све су нѣга утѣхе, надежде,
 И безъ жалбе, безъ сваке помоћи,
 Предале га горке петнѣ ноћи,
 Обукле га у црне одежде.

101

А у груд'ма, у собственном' срцу,
 Гриже люта пролѣтница тресе,
 Сгусла му є и сву топлу крвцу,
 Отъ стра свога мора да се стресе.
 Самъ на себе омрази, єрѣ лудо
 Свакой себе да изложи беди,
 Пре времена па мора да седи,
 То садъ види и дериште лудо.

102

Све то, Јоцо, претрпит' се мора,
 Кадъ разума неслуша се налогъ,
 Кадъ се леньо одспавлюе зора,
 И прегоре брижног' отца залогъ. —
 Я самъ ове начертао слике
 Нѣи предаемъ теби на аманетъ,
 Често гледай буди имъ мукаетъ,
 Съ тымъ избѣгнешъ све зле неприлике.

ОБРАЗИ ЖИВОТА

КНЪИГА ЧЕТВРТА.

1

Праведно є и правда зактева,
 Зло да мърной каштиги подпадне,
 Ал' болъ є кадъ се зло проктева,
 Сачуват' се да с' у то непадне.
 Лъкаріе за то набавнмо,
 Кадъ природно достоинство красно,
 Лично станъ никадъ непотресно
 Сачувамо, па с' у се уздамо.

2

Са зачеѣемъ то постане нашимъ,
 И у то се доба у насъ сліе,
 Нѣкимъ даромъ одъ свачега вишшимъ
 То намъ онда у быѣе с' увіе,
 Да органи што владаю нами
 И склонности енергіе пуне
 Кое разумъ и съ нѣимъ волю сбуне,
 Вѣкъ нашъ гледе затрпат' у тамі.

Али воля што намъ животъ даде,
 На овога хипподрома цѣли
 Болѣг' дара тражит' намъ зададе,
 Нѣга само непромаша смѣлый.
 Со тымъ болѣ што се труда иште,
 Што са многомъ іогунастомъ утвомъ
 Боякъ быти мора се, да съ котвомъ
 Мира запнео' у среће пловиште.

Све што у томъ особитомъ свету,
 Кои у намъ окреће се самымъ,
 Налази се у раднѣ покрету,
 И ма съ посломъ забавля се малымъ,
 Къ добра, оног' кое е найвеће,
 Светилишту треба дизат' сяйномъ,
 И съ напрегомъ паштити се крайномъ,
 Да се къ мраку злога неокреће.

Кадъ на овомъ доспео си путу
 До свести, па самъ с' у себи видишь
 На чисто съ своимъ коракомъ, пруту
 И волшебном' можешъ да неслѣдишь

Свакидашнѣгъ живота, то гледай
 Да си сталанъ, да те овогъ света
 Мамъ до смрти недирне, и спрета
 Съ тымъ на страну башъ кодъ цѣли недай.

6

Ову срећу, коіой равне нема,
 Немой тако да одбацишь лако,
 Учиниће да те после лема
 Бичъ небриге, то чудо опако! —
 Навикнућешъ да све лако гледашь,
 Ништа съ праве да неузмешъ стране,
 И да каква срећа ти огране,
 Лако свога са срца є скидашь.

7

Пріятеля прегоревашъ лако,
 Съ коимъ красны имао си дана,
 А то проћи неће те на тако,
 Поздніе ти позледи се рана.
 Садъ се свакомъ прилюблюешъ сладко,
 Свакомъ срце садъ отворашъ свое,
 А ни накрай памети є твое,
 Свакій ніе да любезный братко.

Сваком' тайну живота откривашъ,
 Она скупю после ќе те стати,
 Пос'о домаћъ ником' несакривашъ,
 И несаняшъ да ќе те заклати;
 Сваком' кажешъ кадъ се съ женомъ свадишъ,
 Она тебе, ты ню како ружи,
 И како іой многу розгу пружи,
 И то съ добрымъ нећешъ да загладишъ.

9

Видишъ како Ветропиръ се кае,
 Поздно му є звекнуло у главу:
 Треба за се да се болъ хає,
 Да непозна за такву се страву!
 Дуго валя преметат' по глави,
 Докъ се на што коначно одважи,
 Єръ другчіє лако зло преважи,
 Па безъ сваке надежде умлави.

10

Юштъ како є словит' научіо,
 И за себе на поге с' дигао,
 Съ невольомъ є многомъ се мучіо,
 Ал' то опетъ ніє постигао:

Тврдъ у свему да се быти мора,
 И съ обзоромъ свашто валя радит',
 На текъ онда неће се забраздит',
 И лисица несмѣ да се шора.

11

Ето, гледай садъ како се вайка,
 И како се бие по памети,
 Што тадъ ние, кадъ га кара майка,
 Разумѣо, недао с' омети.

Туђе слово, што му на часъ ласка,
 На зло свое слушао е већма,
 И съ своимъ цодупир'о плећма,
 На чем' быя намамљѣня маска.

12

Што е важно, света сбыля было,
 Далекo е одъ тог' зазирао,
 Гди се бана то было, то свило,
 Ту се свакда радо обзирао,
 Што найманѣг' потребова труда,
 И озбилског' иска размишленя,
 Безъ далѣга то е промишленя
 Оставио, к'о последня луда.

13

За будућность што му быя нужно,
 Да бы честна, весела му была,
 То є нѣму было горко, трудно,
 Найманя му напрега немыла.
 Длаке далѣ невидеѣ' одѣ носа,
 Небрину се ни данѣ за сутрашній,
 Само кадѣ бы добро у данашній,
 И кадѣ данасѣ не бы нога боса.

14

Отацѣ съ тежкомѣ мукомѣ се састара,
 У постелю да нелегне гладанѣ,
 Да га зима гологѣ необара,
 Да по свету нетумара яданѣ;
 Майка чисту преправи кошулю,
 И постелю намести му меку,
 Изуе га, смести на душеку,
 На му пѣва „кишицу росулю“ —

15

Муви неда, да на нѣга падне,
 Ко га дирне, том' очи да копа,
 Чува брижно да іой непропадне,
 Нек' іой срдньомѣ и мозакѣ прокопа.

Онъ то време пропусти залуду,
 Да се зашто побринути валя
 Нит' шуминя, да кадъ брига сваля
 На нѣга се неподлегне труду.

16

Провући се навикнутъ на лако,
 Све узима да є пошурица,
 Чегга с' лаћа, оно ради млако,
 Неатность му свудъ бы другарица.
 Безъ свакога говори обзыра,
 И о себи и о другомъ свакомъ,
 Разговору и у томъ опакомъ
 Немислећи да се критізіра.

17

Ено сада слѣдства овы зала'
 На нѣга су слегла с' немилице,
 Нужда грѣа ніе постизала,
 Ни свег' света пугте пропалице.
 Како пати! а єл' му помоћи?
 Помоћи му само смртне свеће
 И гробъ тихій съ нѣима текъ донеће,
 Ту текъ данут' душою му є моћи.

18

Свогъ одуста лако пріятеля,
 Самцать за то освртат' се мора;
 Самогъ себе, а свогъ издателя,
 Сачуват' му ніе одъ укора;
 Другогъ лако издао є на гласъ?
 И злогъ света изложіо спрдньи?
 Мора сада да се преда грдньи,
 Докъ некуцне последньи му огласъ!

19

Да те ова неокупи бѣда,
 Имай ово увѣкъ у памети:
 Сбилъ свое найманѣга слѣда
 Недай другом' ни на умъ узети;
 Сваку стварку, ма та каква была,
 Као важну и озбильску сматрай;
 Што предузмешъ то зрѣло проматрай,
 Да те не бы зла гуя обвійла.

20

Важну мысль постоянный коракъ
 Съ неба Бож'я топла милость прати,
 А на земљи добры людій даракъ
 Уздигне іи, са славомъ пропрати.

Некъ то када и поздніе буде —
 Слађе са тымъ носи утѣшенѣ,
 И свѣтліе узъ то узвишенѣ,
 Съ тымъ милія чувства се избуде! —

21

Ово кадъ си добро научіо,
 И мога се споменуо слова,
 Гледай да бы и то докучіо,
 Што ѣу сада да започнемъ съ нова:
 Єсил' чуо, єсили видіо,
 Међу людма нѣкоега Верка,
 Тай сирома нема ни иверка,
 И пакъ ніе нікогъ обидіо.

22

То сви кои познаю га кажу,
 И съ похваломъ свакоме признаю,
 Юштъ и у томъ єднако се слажу,
 Они нѣга одъ како познаю,
 Ни толико колико є црно
 Исподъ нокта зла у нѣму нема,
 Него да є то нѣгова тема:
 „Честно свагда одъ гриже є мирно!“

23

Увѣкъ ходи по честитой стази,
 Оно ради одъ чег' нерумени,
 На то пази, ту да незагази,
 Гди му вѣра, поштенѣ румени.
 И тому є себе привикао,
 Да другчіе нит' ик' да зажели.
 Съ тога сваком' ма гди да се срѣли,
 Што годъ рекне вѣроват' є свикао.

24

Тако чини, што вѣруе тврдо,
 Таквогъ нема на бѣломе свету,
 Кои съ рѣчма нити бы заврдо,
 Нит' бы лажи дод'о черту клету.
 Честить, свакогъ за честитогъ држи,
 Правомислеѣъ, сви су таквіи мисли;
 Плюсакъ што є, кои нису кисли
 Тиі незнаду, нит' тадъ како с' пржи.

25

Безбрижно се сваком' повѣрую,
 На свакога ослоне се рѣчи,
 Да дволич'я има, невѣрую,
 И да лисацъ доста пути спрѣчи.

Добро срце све на добро слуги,
 И валяномъ одъ свуда се нада,
 Яде ко годъ да му кадъ годъ зада,
 И немисли, съ тогъ се никадъ смути.

26

Ал' вишь Верку неволъ за вратомъ,
 Што е свакой вѣровао рѣчи,
 Садъ га стиже съ рѣвомъ наплатомъ
 Худо време, те га люто гиѣчи.
 Изъ собствены нѣговы му грудій
 Огань люту избацуе лаву,
 Опали му и ноге и главу,
 Нит' му кое добро кадъ заруди.

27

Варанъ, често на зло употреблѣнъ,
 Често средство рушеня е быо,
 Често плеткомъ туѣомъ избезумлѣнъ,
 Окоо подлогъ руке е обвю,
 Леполажомъ доста путь обмануть,
 Самомъ себи ископао гроба,
 И правцатомъ, мѣсто кривде роба,
 Мачъ му сяо надъ вратомъ замануть.

28

Често међу вѣрне пріятелѣ,
 Орудіе туђегъ невалялства,
 Крвь, ножъ мету, люте рушителѣ
 Тіхе среће, блаженогъ спокойства.
 Много пути рођену є браћу
 Покрвію, гласоноша жедногъ
 За осветомъ крволока кивногъ,
 Тымъ спремію несмыслену даћу.

29

Видишли га са онымъ просякомъ
 Како сбори, каколи га грли
 Тако небы съ рођенымъ уякомъ,
 А нитъ съ майкомъ у часакъ умрмый!
 Гледай, ено покрай гроба оногъ
 Гди є клек'о, ту се Богу моли,
 Ту и топле често сузе проли,
 Ратосиля живота се овогъ.

30

Мутне слутнѣ шібаю му срце,
 Ладна гроза протреса га яко,
 Грижа срца напіе му с' крвце,
 Све му звони ва вѣкъ наопако.

Ал' повѣруй мени, мом' искусству,
 Ни десета нѣга се не тиче,
 Ту онъ пати, гди криваць умиче,
 Гди заслужном' утиче сужаиству.

31

Тако пати, то га мимоићи
 Могло б' онда, кадъ бы постоянства
 Више им'о, тащю с' обићи
 Дружество, гди се право' достоянства
 Незна цѣна, тежког' вѣрованя,
 И шта съ тимъ се одъ себе одбѣя,
 И шта за миръ собственъ се добѣя,
 Когъ уклони с' мучног' болованя.

32

Люди има свакояке ѣуди,
 Єднии гледе да заваде простру,
 Другии опетъ тог' су рода уди,
 Кои свуда смешну шалу застру,
 Овии радо што чую искажу,
 Овии трче да ново донесу,
 Па некъ и лажъ у томе процесу,
 Све є єдно, само некъ докажу.

На све ове, чедо мое, пази
 И пре него вѣруешъ имъ слову,
 Спази коіой путую по стази,
 И какову замку плету нову,
 Па се не ћешъ никада помести,
 Никадъ сѣнка неће те завести,
 Мирно бы-ће у твоіой савести,
 Кавге нећешъ ни са кимъ замести.

Ово, сыне, о чемъ садъ ћу рећи,
 Добро слушай, па се лати тога,
 Благо само са тиме є стећи,
 Радость чиста добра истинога:
 „Наймудриі у свакоме друштву
 „Немой быти, за то с' неотимай,
 „Прво мѣсто свудъ незаузимай
 „У напетомъ гадномъ пустословству.

Често праздне наслагаћешъ рѣчи,
 На лажљиве те наведу мисли,
 Съ тымъ путь Правом' самъ ти се запрѣчи,
 Нападну те обсена' протисли;

Праздну сѣнку за истине образъ
 Држишъ, за нѣмъ безъ обзира перашъ,
 И у трку томъ се замаріашъ,
 Самъ па незнашъ гди є правый излазъ.

36

Ово често ако тер'о будешъ,
 Узбурлаћешъ мисли чисту рѣку,
 И рѣдко ћешъ погодит' што хоћешъ,
 Редови те прави се одреку.
 Гледай люди изсмѣваю Међу,
 И нѣгове неслушаю рѣчи,
 Ком' с' намеће, нань се зло опречи,
 Рѣчцу само да му чуе ређу.

37

И право є, єръ му мисли блуде,
 И многога, као што и нѣга
 На одвѣте наведоше худе,
 Истискоше изъ реда преднѣга.
 Заплетено мисли и говори,
 Стварь ни єдну валяно несвати,
 Ово сѣ брда, то сѣ дола завати,
 Наметанъ є када неромори.

Силу силомъ одъ себе одбія,
 И то свакомъ тако придікуе,
 Ярость бѣсною Ярошћу надбія,
 Уеданѣмъ тихость задиркуе.
 Правда — кадъ се увреда освети,
 Слобода є — никогъ неслушати:
 Земанъ свуда ово покушати,
 То є мило великой просвети.

Ты га слушай, и што собори памти,
 Па на само о томе размишляй,
 Како смислишь, то добро запамти,
 Кадъ разборно свой сложишь намишляй.
 И тай казуй людма разговетно,
 Некъ се свакій о пѣму увѣри,
 Неплаши се кадъ ко и замѣри,
 Наймудріемъ сбыесъ истоветно.

Умири се, и неклони духомъ,
 Већъ поступаи тако постоянно:
 Малый разумъ заплаши се слухомъ,
 И преда се смутњи отчаяно!

Духъ великій за пустъ говоръ слабо
 Мари, собори што за добро нађе,
 И одъ тога ништ⁶ му ніе слађе,
 Ма челенку за калпакъ му забоо.

41

Онъ неслуша што му Међа вели,
 Ил⁶ овога мало уђый братацъ,
 Што зна да бы они га уплели,
 Гди б⁶ се кріо као слабый попацъ.
 Онъ зна шта є старіему дужанъ,
 Па нѣговой подложанъ є власти,
 И у тому неналази сласти,
 Да се пати к⁶ о Немирко сужанъ.

42

Онъ вѣруе да имаде рука,
 Коя кривду каштигуе яко,
 Коя тежкы извуче изъ мука⁶
 И човека и дѣте неяко.
 Тврдо држи онъ да има воля,
 Коя иште што є честно само,
 И све што се сбіе скупн амо,
 Па разгледа сва што на средъ поля.

43

И то слуша, па за лажь подржи,
 Да сѣмена изъ коприве жарке
 Мора нићи коприва што пржи,
 Не пшеница коя сладке дарке
 Доноси намъ, те насъ опорави,
 Одъ насъ нужде далеко одбје,
 Окоо себе дѣчицу савје,
 Нит' на радость њину забораваи.

44

Тако крѣпакъ у томъ вѣроваю,
 Свог' ѣзыка непушта на пайванъ,
 И негрми у свомъ тороканю
 На слабіегъ, да му ніе раванъ,
 На снажніегъ, да су силе туђе,
 Позаймѣне одъ стары времена,
 Кадъ бы доста широки рамена,
 Кадъ стра лако у срце неуђе.

45

Два путъ четыр' да є нуно осамъ,
 Зна за цѣло, на се неда смести,
 Нит' се вара, као видіо што самъ
 Много момче незрѣло у свести,

Кое смѣша многе хипотезе,
 Те прескаче у свомъ заключеню,
 Па изъ правы по свомъ наученю
 Крива вуче слѣдства у савезе.

46

Види како напреже се Меѣа,
 Да правило кое нѣму каже:
 „Свое добро умножи“ невреѣа,
 Те се криви, мучи, пренемаже.
 Да гди може што дочепа стегне,
 Ил' освои, или испросячи,
 Ил' излаже, ил' тайно заквачи,
 То є право, па нек' ко годъ регне.

47

И онъ види како хитрый ѣачиѣъ
 Слова кое нѣму заповѣда,
 „Брани свою честь“ рѣчи на кончиѣъ
 Мѣри, и то тако исповѣда,
 Да на другогъ напада, и тлачи
 Туѣ име, безъ обзира свакогъ,
 И преваре имена опакогъ
 Шесеѣа се и кадъ съ ругомъ влачи.

Онъ то види, па се одъ тогъ не да
 Обманути, но по свомъ разуму
 Добро свое шири, а безъ вреда
 Туђегъ и то све има на уму.
 Онъ и чести свое име лепо
 Брапи, али ту другогъ недира,
 За се иште, другомъ дае мира,
 И корака неучини слепо.

Ии у каквомъ положеню тесанъ,
 Све по мѣри обозрениа ради,
 Зато не ни на роба бесанъ,
 И одъ пѣга неће да с' обсади.
 И найманъ, на што лакъ непази,
 Што суετε знакъ є жигосао,
 И найвеће, тай што опасао,
 Иѣга своіой невиди на стази.

Слава пуста пѣга незаслепи,
 За фантоми онъ не лети иѣни,
 Крива сила пѣга се нелепи,
 Докъ годъ дише, докъ непређе къ тѣни.

Лисацъ съ срцемъ нѣговымъ невлада,
 Са нѣговомъ нетитра се славомъ,
 Еръ онъ своіомъ са собственомъ главомъ
 Ту завири, гди се нађе рада.

51

Зато нико неможе га варатъ,
 И са лажномъ забавляти сѣвикомъ,
 Нико доброгъ имена му аратъ,
 Питъ съ нѣимъ игратъ као съ Миленкомъ.
 Вишь Миленко гди се годъ покаже,
 Свудъ се некъ бы лажно было фали,
 И некъ са тымъ у срамъ се завали,
 Томъ адету неможъ да одкаже.

52

Пофали га, па кудъ хоћешъ съ нѣиме,
 На што желишь, навести се може,
 Ма скапао одъ мраза и зиме,
 Да се свући и до голе коже.
 Онъ остави и отца и майку,
 Неће да зна за нѣову бѣду,
 На престане было и узъ сѣду
 Баку, или двозубога Байку.

И садъ нека првый путь ии види,
 Онъ ии воле као свою душу,
 На нек' кои у чемъ ии обиди,
 Безъ милости прсѣца му гушу.
 А то чини, ербо стара майка
 Превія се, диже га еднако,
 А ћелавый безобразный Байко,
 Зна да фали к'о читава хайка.

Ма и празна, нек' е само слава,
 Нек' му име по свету се ори.
 И грозна га нападне страва,
 Ако кадгодъ смисли да се бори
 Ко годъ за ню. Онъ е само вреданъ,
 Шта е другій кои спрама нѣга.
 „Нека ћути, нека се болѣга
 „Мане яданъ, кадъ е неугледанъ.

Ено кућа како му опада,
 А фали се са брегови златни,
 Све му добро стрмоглавъ пропада,
 Ёзыкомъ су дни му благодатни.

Кеса праздна, и по мѣсець дана,
 Ни грошића у ню незаклони,
 А са рѣчма хиляде поклони,
 Самъ вѣруе, када ово бана.

56

Видишь како несрећа га млави,
 Све другчине, и лепо онъ каже,
 Све е добро, гди годъ дође яви,
 Нѣму самъ Богъ еднако помаже.
 И то вели, не што га нетишти,
 Што му срце у груди непишти,
 Већъ што устатъ, кадъ покрай нѣи прође,
 Неће люди, ил' кадъ међъ нѣи дође.

57

Стидь га спрѣчи, несмѣ признатъ явно,
 Да га лоша са свимъ срећа служи,
 Зато шѣерда све што му е главно,
 И свой вратъ у ярамъ нужде пружи. —
 Буди мударъ, чедо мое лепо,
 Па на нѣга угледай се сыне,
 И смири се, смиреногъ се мане
 И зло люто, и тогъ яко клето.

58

Овай лакомъ неатно пропаде,
 Са тог' вреданъ мало сожаленя;
 Ал' онай, што садъ предъ насъ испаде,
 Нитковъ злый є, тога умаленя
 Нема, съ коимъ грдит' бы га могли,
 Онъ сва носи на безбожни леѣи,
 Ово само „нек' постану реѣи“
 Да желимо, съ тымъ бы се помогли.

59

Кои зна га, Себрадомъ га зове,
 Укланя се и нѣговог' сѣна,
 А у куѣу крвопійце ове
 Неступа му ни дѣца ни жена.
 Рѣчь овога само себи рада
 И ове бы преотела себи,
 Єрѣ што види, то недає теби,
 То є нѣму за труде награда.

60

Што гди спазн, можели се само,
 Наѣ како, те ово приграби,
 Нека како мы то закланямо,
 Онъ нанюшка, докраде с', уграби.

Небрине се, нит' му на умъ пада,
 Нисул' ово башъ такове ствари,
 Съ коим' црни почине се квари,
 Да ли чрезъ то, кон непропада.

61

Сва су нѣму чувства загушѣна,
 Съ коимъ добра чинити се може,
 Тым' су она само уступѣна,
 Што нѣгове ѣдне тичу с' коже.
 Кадъ с' у кади туѣи суза' купа,
 Презѣдне га спопадно радости,
 И яче му него у младости
 Одъ милине тврдо срце лупа.

62

Громъ нек' туче, нека руше стрѣле
 Окоо нѣга, онъ ии чути неће,
 Нѣгове су надежде сазрѣле,
 И онъ само къ нѣима се окреће.
 Стѣну тврде пипао си соолѣ,
 Ёсил' што годъ юштъ нашао тврђе?
 Тврдо срце одъ свег' му є грђе,
 Злой навикн никда неодољ!

Пуна своя кола награбіо,
 Више нема, гди сипати може,
 И снагомъ є веће ослабіо,
 Другомъ садъ ће помагатъ тобоже? —
 Хоће, гледай на пѣгова врата,
 И свакоме кои одъ тудъ дође,
 Завиридеръ у око кадъ прође,
 Шта по пѣму тако тужно млата? —

Єсилъ кое опазіо суво?
 Єли єдно погледало свѣтло?
 Преза свако, као у доба глуво,
 Мутно канда доброгъ се одметло.
 Видими му и рођенога брата
 Како смутанъ по улица трче,
 Па одъ тежке муке люто срче,
 И онъ прође крозь та уста врата!

А сладкога погледай му Перу,
 Онъ одъ дѣце пѣму є єдинаць,
 Горе гъ држи, негъ ты твою керу,
 Негъ пасторка највећый злочинаць.

Ядно дѣте, голо, босо, суво
 Заложи се съ тврди комадићи,
 Кое скупи у комшіјской кући,
 А остаће и нѣмо и глуво.

66

У школицу никда незавири,
 О буквару никадъ чуло ніе
 Себрадъ себе треба да намири,
 Шта є нѣму до потребе чіе.
 Светъ іоштъ има милостивіи люди,
 Кои гледи и дѣчицу туђу,
 Тии у сваку колебицу уђу,
 И недаду да ко годъ залуди.

67

И нѣговогъ тии ће наћи Перу,
 Одвести га у кућицу свою,
 Да улюде, и да га оперу,
 Да му даду кошульицу кою.
 Буквару ће тии га научити,
 И молитви кою знати мора,
 Тако ће се уклонит' са шора,
 Тако неће зло се намучити.

68

Зато, што бы онъ съ нѣмъ злопатію,
 Зашто съ нѣмъ да бы дагубію,
 Кадъ и тако с' яко напатію,
 Што є съ малымъ доста изгубію.
 Садъ за себе и за свое тѣло
 Треба да се постара, и гледи
 Да му образъ онда непобледи,
 Пери буду кадъ читат' онѣло!

69

И то іоште сви покори нису,
 Што себично прикрива му срце,
 Има другіи тамо, и ови су
 Горіи него клеветника перце:
 Старый отаць и стара му майка
 Скамукали камчући понуде,
 А' немогу нѣга да пробуде,
 Кадъ га дигну, онъ се онда вайка:

70

„Ай, башъ немамъ ни крайцаре клете,
 „Чекай отаць докъ одемъ на вашаръ,
 „И докъ продамъ те овце проклете,
 „Донећу ти врѣомъ пуный кошаръ.

„А ты мати претрпи се мало,
 „Докле продамъ оно старо сало,
 „Донећу ти свакояке сласти,
 „И за ноге лековите масти.

71

Вашаръ дође, и онъ прода овце,
 А одъ старогъ већъ ни трага сала,
 Мати незна ни за лекъ, ни новце,
 Отца люта мука напала.

Себрадъ банке на вашару спири,

А за сало што доби, то смири

Пре негъ што изъ дућана корачи,

Отцу очи залепи съ колачи.

72

Тако враћа родительску любовь,

Коя нѣму црно изза нокта

Даде, одъ когъ ни найвећый **ЛОПОВЪ**

Горій ніе, нити има скота

Нѣму равна, кои са ласканѣмъ

Извара и нѣино подушіе,

А сада му ово у души є,

Изсмѣяти обое съ исканѣмъ.

Юштъ єданъ є родъ овы суклата,
 И те нама изнаѣи є теже,
 Они раде безъ явны алата,
 Они лове и безъ видне мреже:
 Све што виде, за тымъ грамзе єднакъ,
 И то само нѣима треба єднымъ,
 То се узме и самыма беднымъ,
 Кои неда, зна ѣе што є Бенакъ.

Ако што годъ имаю да даю,
 Поклону се одъ овы ненадай,
 Ако треба што годъ да раздаю,
 Да добіешъ и хальину продай.
 Ако и те за продаю немашъ,
 Онда тражи, гди ѣешъ да узаймишъ;
 Тако само можешъ да с' увайдишъ,
 Добаръ само, када за нѣи спремашъ.

Спреси само, то є нужда прека,
 Ако желишъ да ком' очи видишъ,
 Другогъ овде неѣешъ наѣи лека,
 Другимъ путемъ зло морашъ да ходишъ.

Овай незна за светогъ Іована,
 Незна ни то што є право кумство,
 Нїе чуо ни за малоумство,
 Нит' да има у свету ована'.

76

Сви су равни, онай больїй само,
 Кои болѣ гомиле покаже,
 Ништа зато што му „една Мамо“
 Присанъ кои познае га каже.
 Онъ є красанъ, онъ благообразанъ,
 Муве нїе увредити кадаръ;
 Кои у свомъ поступку є бодаръ
 Тай є хитленъ, смѣлый, безобразанъ.

77

Другїй нико нетреба да има,
 Само ньима нека иде добро,
 Зато сузомъ исквашено прима
 Свакїй одъ ньи, што є наш'о обр'о.
 И совѣтомъ кадъ помоћи дае,
 Съ овымъ тамо управит' те гледи,
 Гди ће добре быт' за нѣге снѣди,
 А за тебе слабо му се хае.

И кадъ болномъ на утѣху дође,
 И ту медля да овогъ обмане,
 Да све свое заборава рође,
 Ти га лепо неће да саране.
 Па почесто утисне се многа
 Овакова суклата и онде,
 Гди є болный ванъ ума, и оде
 У потаи са кесомъ овога.

И кадъ свакимъ образомъ є сабр'о
 У гомиле, као штркъ у яе
 Свое гледи, нит' є єдногъ избр'о
 Друга, коме и кадъ што годъ дае.
 Самъ по ноћи и по бѣломъ дану,
 Самъ толике по године чами,
 Нит' га ко годъ може да измами,
 Гди братинству лепа любовь свану.

Гди нѣгова уредба се шири,
 Свудъ попашна себичность извири;
 Она съ пута свагда є сврнула,
 Редове є цѣле изврнула.

Съ нѣ многога среѣа се закину,
 Опустеше землѣ и садови,
 Наплодише сѣ по нѣима гадови,
 Свака будна воля се укину.

81

Юштѣ таквы є хилядама маана,
 Коя родѣ тай opakій почини,
 Туга, бѣда ту є привезана,
 Гди се воля нѣова учини!
 Правда вѣчна нека нѣима суди,
 Некѣ ранѣну човечность освети:
 Ты душечко! томѣ се непосвети,
 Мотри, ѣути, себе неосуди.

82

Има горе преко сви облацы
 Око, кое никада недрема,
 Има рука изѣ кое юпацы
 Ови приме, што се за нѣи спрема.
 Има юштѣ и докѣ си меѣу людма
 Душаѣ, кое на нѣи се налюте,
 И духова кои зло имѣ слуте,
 То памтишли, у миру си сѣ грудма

83

Своимъ. Ведре броишъ у векъ дане,
 Несеѣашъ се да си зеб'о лане,
 Неосеѣашъ да се и кадъ стресе,
 Што слабѣг' куѣицу потресе.
 На сбогъ тога нека се несіашъ,
 Нек' те муньомъ називаю силніи.
 Заръ санови тїи нису умилніи,
 Кадъ се окоо милине савіашъ?

84

Кадъ ти срце плива у радости,
 Што си ову избѣгао кугу,
 Юштъ и друге окуси сладости,
 Юштъ и другу ову познай ругу:
 Мукло она зна се удворити,
 Ал' ти добра никада немисли,
 За се лови, сви нека су свисли,
 Себи свашто гледи покорити.

85

Доста има, више нег' што треба,
 Утвора, што грозну пропастъ дишу,
 Што унцутствомъ накупе си леба,
 Угурсузствомъ што за душу спишу.

Доста има, више нег' што трбе,
 Зликоваца, свакояке феле,
 Кое нису ни каштиге смеле,
 Да несправе крававы погреба'.

86

Ал' одъ овы іоште не бы горы
 Кои крвцу на памукъ сисаю,
 А изъ уста пѣсма имъ се ори,
 Горко плачу, гди другіи кисаю.
 Свакогъ другогъ видишъ и знашъ хулу,
 Съ тог' му лако уклонит' се можешъ
 Съ пута о нѣгъ да се неотарешъ,
 Али съ овимъ піешъ мира лулу!

87

Ахъ! погледай на Мутина Васу
 Како куне рођенога уйца,
 Съ нѣга обра и бостанъ и сасу,
 Съ нѣгъ се бѣломъ по свету потуца. —
 Страшимире живъ те Богъ убіо,
 Душа рая никда ти невидила,
 Тогъ сирома нужда тебе стигла,
 Што невинну честь си погубіо.

Їери своіой да набавишъ мужа,
 Беззазленость ловіо си младу,
 И та нѣжна у пупольку ружа,
 Склони трнакъ, предаде с' у владу —
 Безъ презаня у нѣдра ти с' баци
 Та незлобность, єрь за пакость незна,
 И колика нѣзина є бездна,
 Да є на дну чекаю бауцы.

Млада, вѣрна, безъ сваког' лукавства,
 Чиста, мила, жельна искренности,
 Бѣгаюћ' одъ гадног' саможивства,
 За образомъ грамзећ' смотренности,
 Окоо тебе она се савія,
 Отвора ти и срце и душу,
 Зато сада смртну трпи сушу,
 Зато с' песку по вредомъ пребія.

Ты си вешто, крезубавый лисаць,
 Смѣрно простой подъ кожу с' увук'о,
 Па іой онда замѣсіо квасаць,
 У утробу ятаганъ затук'о:

Честь іой, ту є одъ живота яче
 Миловала, сгнявит' као маче,
 И навући на ню смрадну млаку
 Недирну ти совѣсть ни за длаку.

91

Цигло, за се да привежешъ хасну,
 И продерешъ са себычнымъ мигомъ,
 Сипао си нань грдню опасну,
 Па и са тымъ незасићенъ жигомъ,
 Гди си стао, ту си подизао,
 И нуткао, да се нань навали,
 Да му животъ у мракъ се ували,
 У напасти да бы угмизао.

92

Знашли слуго, незнали те люди,
 Радость те се никадъ несетила,
 Што разкошность твоя кадъ соблуди,
 То на нѣга да є преместила.
 Твои быше на нѣму пороцы,
 Ты зло скува, онъ гутати мора,
 Па одъ твога чуда и покора,
 Јоштъ се грози и међ' туђы пуцы.

93

И нѣгово малено огњиште
 Не бы мирно одъ ѣзыка твога,
 У свомъ дому ненаѣе скровиште,
 Сбогъ тогъ твога срца опорога.
 Кадъ бы вѣра другогъ лоша была,
 Коя мелемъ на срцу му быя,
 То бы грозна, на што яко зія,
 Желя твоя скверну сласть испила.

94

Душа твоя црна, одбачена,
 Не бы чаше ове оставила,
 Некъ е исте крви наточена,
 Што е сея твоя источила.
 Алъ, одъ синѣгъ одби се камена
 Правогъ друга поузданогъ срца,
 Нечистъ пос'о, те га неумрца,
 И свѣтла му осташе рамена.

95

За ту теби не по вољи службу
 Као да е насрнуо на те,
 Злу си нѣму указао дружбу,
 Понуткав'о да га рѣе млате.

Онъ подлегну првой бурной вреви,
 Ал' га она у пра стрт' неможе,
 Нѣгова му гле врлостъ поможе,
 Слушай како оре му се спѣви! —

96

А ты покрай таке майсторіе
 По прашины стражнѣицомъ се валяшъ,
 Све те твое веште даворіе
 То избаю, да те крое овлашъ.
 Съ овимъ писмомъ, упамти ме добро,
 Одъ нелюде тебе, ова дѣла
 Попѣваће поздна дѣца смѣла,
 Вѣчностъ чуће шта си за се одбр'о.

97

Ил' є она сбогъ увреде людій
 Или мозакъ покваренъ є раѣа,
 Или съ собомъ донесу є ѣуди,
 Ил' є легло црног' тежкосерѣа;
 Єднакъ оногъ съ кимъ є завладала
 Кинѣи горе одъ люты аспіда',
 Нит' се може одъ нѣи да извида,
 Докъ га рака нѣе заронила.

Истина є поводъ пруже люди,
 Када срце разцвелѣно газе,
 Кадъ опоріи, силеджіе, худи,
 Стаю ногомъ за вратъ, те с' омразе.
 Ал' ню опетъ никадъ незаслуже;
 Еръ су люди, людма простит' валя:
 Тымъ се тога страшила избавля,
 Тымъ се они на добро задуже.

Або кварном' у мозгу се раѣа,
 Трогуба є насъ самы кривица,
 И коя насъ саме у векъ сгаѣа,
 И горкы є мука' виновница:
 Зашто нисмо избѣгли повода,
 Зашто вольно предасмо се нъойзи,
 Преко силны неумѣреностій,
 И издайство лажльивы довода'.

Кадъ намъ наше намету є ѣуди,
 Па са нъима и она насъ таре,
 Заслужимо да насъ спале люди,
 И вѣчитымъ заборавомъ сжаре;

Забранѣне єрь то даду сласти,
 Што окоо насъ мало време лажу,
 А после намъ све радости смажу,
 И предаду презира срамности.

101

Кадъ у гнѣзду црногъ тежкосердѣя
 Излеже се, да га после каля,
 Треба иматъ са тымъ милосердѣя,
 И паштитъ га, да є съ себе сваля;
 Време, судба, и узроцы другіи
 Кои нису у нѣговой руцы,
 Той немарно предаду га муцы,
 Па се смѣю гди подлеже куги.

102

Опетъ зато одъ нѣ се уклони,
 И чувай се да те неосвои,
 Єрь горега зла кое урони,
 На бѣломе свѣту непостои.
 Видишъ како Мрзанъ люто страда,
 Сваку радость самъ тура одъ себе,
 Па поамно єднакъ самъ на себе
 А край тога и свакъ нанъ напада.

103

Нити жели изићи међ' люде,
 Нит' га овы у свом' дружству трпе,
 Мисли тамо овамо му блуде,
 Мрзость само траже да поцрпе.
 Животь му є ледена тамница,
 И у овой онъ робъ окаяный,
 На вечите муке осуђеный,
 Душа му є людій отровница.

104

Свакогъ зає, никогъ непоштеди,
 Ником' честне недопушта мисли,
 Тврдо држи, на то свакий гледи
 Да му кожу са леђа огули,
 Да му име лукаво оцрни,
 Сви су риси, грабљиви, и холи,
 Угризаю да срце заболи,
 Мукло даве, съ поля добротворни.

105

Нѣи се клони, а самоу тражи,
 Да бы напасть обишла га горка,
 Колиба му праховита важи
 Више него Паллата висока,

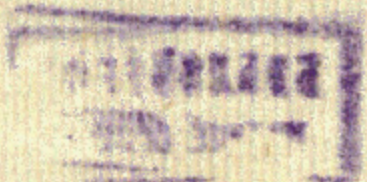
Дружбу чини са звѣровма дивльимъ,
 Постелю му ладна стѣна пружи,
 Корень дневну за рану послужи,
 Празанъ трули, а држи с' помльивымъ.

106

Какву зато каштигу заслужи,
 Човеческий што савъ родъ издае,
 Предъ истиномъ пакостно обтужи,
 Смртне себи самъ ране задае? —
 Нису люди сви зли и opakи,
 Међ' њима е многа райска душа,
 Коя добро и честито слуша,
 И надъ свачымъ миръ поштуе сладкый.

107

А свакъ себе какавъ е изъ нутра
 Непознае, ил' познае тежко,
 Ма се глед'о и данасъ и сутра.
 А сбудел' се, то е одвећъ редко;
 Што му яко ласка свойлюбие,
 Па му свак'да показуе страну
 Нѣга самог' лепу, одабрану,
 И съ тымъ за се нѣга придобие.

Онай само клони се одъ людій,
 И ньовогъ заплаши се дружба,
 У когъ сумня обитава грудій,
 И онъ ньиногъ непознае чувства;
 А тай кои безъ разлога мрзи,
 И одъ ньиногъ далекъ бѣжи круга,
 Нити има, нитъ ѣ стеѣи друга,
 Нитъ ѣ знати шта су братски узи.*)

Човекъ онда текъ кадъ съ людма живи,
 И узаймно сообщава мисли,
 Позна себе, и осети сивый
 Да е сокоо у дѣлу и мисли:
 Ова нѣму красный животъ даю,
 Тай му каже шта е и самъ овде,
 И какове даю му се згоде,
 Кое предъ ньимъ у безсмртность сяю.

*) т. е. онъ ѣ люде зло разумѣти, и тако се братске
 любви лишити,

БИБЛИОТЕКА МАТИЦЕ СРПСКЕ

Р19 СР I 570.1